

Østre Landsret
Præsidenten

15 AUG. 2017

Den
J.nr. 40A-ØL-45-17
Init: cr

Justitsministeriet
Civilafdelingen

Sendt pr. mail til jm@jm.dk og mll@jm.dk

Justitsministeriet har ved brev af 13. juni 2017 (Sagsnr. 2016-430-0030) anmodet om eventuelle bemærkninger til høring over udkast til forslag til lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser.

Lovudkastet har været drøftet på plenarmøde den 11. august 2017, hvorefter jeg kan udtale følgende:

Landsretten bemærker, at det selvsagt er et retspolitisk spørgsmål, om og i givet fald hvilken forældelsesfrist der skal gælde for den enkelte forbrydelse, men at en lang eller ingen forældelsesfrist kan have stor bevismæssig betydning for afviklingen af konkrete sager. En afskaffelse af forældelsesfristen i sager om seksuelt misbrug af børn vil således indebære, at der herved vil blive skabt en kategori af sager, der typisk vil være karakteriseret af betydelige bevismæssige problemer, da sådanne sager ofte vil skulle afgøres alene på baggrund af anmelderens og den påståede gerningsmands forklaring. Hvis forholdet ikke tilstås, vil sagerne kunne være særdeles vanskelige at bevise for anklagemyndigheden og dermed ofte føre til frifindelse af den tiltalte, men samtidigt indebære en risiko for materielt urigtige domme, da det i sagens natur kan være svært at vurdere anmelderens troværdighed i relation til, hvad der er passeret for måske 40 år siden. Det synes derfor mere nærliggende, at et ønske om at tage højde for, at et barn ikke kan forventes at handle lige så resolut som en voksen på et seksuelt overgreb, kan medføre suspension af forældelsesfristen i en passende periode, men ikke nødvendigvis tilsiger, at der ikke indtræder forældelse i flere årtier efter, at det muligt forurettede barn er blevet myndigt. Endelig bemærkes, at en manglende forældelsesfrist vil rejse spørgsmål om hensigtsmæssigheden ved at straffe en gerningsmand mange år efter gerningstidspunktet, og at de nævnte forhold til sammen synes at have været medvirkende til, at Straffelovrådet i betænkning nr. 1534/2012 om seksual-

forbrydelser, s. 715 ff., afstod fra at komme med forslag til mere generelle ændringer af forældelsesregler for sådanne forbrydelser.

Landsretten ønsker ikke at udtale sig om lovudkastets øvrige forslag, der overvejende er af rets-politisk karakter.

Med venlig hilsen

Bent Carlsen

Ellen Busck Forsho

Vestre Landsret
Præsidenten

Justitsministeriet
Civilafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt pr. mail til jm@jm.dk og mll@jm.dk

J.nr. 40A-VL-46-17
Den 16 08-2017

Justitsministeriet har ved brev af 13. juni 2017 (sagsnr. 2016-430-0030) anmodet om eventuelle bemærkninger til høring over udkast til forslag til lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (Afskaffelse af forældelsesfrister for gemingsmandens strafansvar i sager om seksuelt misbrug af børn og for erstatningskrav mod offentlige myndigheder for svigt i sager om overgreb mod børn, forhøjelse af niveauet for tortgodtgørelse for seksuelle krænkelse samt ophævelse af 72-timers reglen i sager om voldtægt, incest og seksuelt misbrug af børn).

Jeg skal efter drøftelse med de øvrige dommere på plenarmødet den 11. august 2017 udtale følgende:

Det er et retspolitisk spørgsmål, om forældelsesfristen skal afskaffes i sager om seksuelt misbrug af børn, men landsretten skal dog henlede opmærksomheden på de betragtninger, der er anført i Straffelovrådets betænkning nr. 1534/2012 om seksualforbrydelser, særligt side 745-750.

Landsretten ønsker ikke i øvrigt at udtale sig om lovudkastets forslag, der overvejende er af retspolitisk karakter.

Med venlig hilsen

Helle Bertung

Fra: Thomas Finne Andersen [ThomasAndersen@Shret.dk]
Sendt: 21. juni 2017 10:06
Til: Justitsministeriet
Emne: SV: Høring over Lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser - (2016-430-0030)

Hej

Sø- og Handelsretten har ingen bemærkninger

Med venlig hilsen

Thomas Finne Andersen
Kst. juridisk chef

Fra: Justitsministeriet [<mailto:jm@jm.dk>]

Sendt: 13. juni 2017 15:48

Til: 'Københavns Byret' <kobenhavn@domstol.dk>; 'Retten i Aalborg' <aalborg@domstol.dk>; 'Retten i Aarhus' <aarhus@domstol.dk>; 'Retten i Esbjerg' <esbjerg@domstol.dk>; 'Retten i Glostrup' <glostrup@domstol.dk>; 'Retten i Helsingør' <helsingor@domstol.dk>; 'Retten i Herning' <herning@domstol.dk>; 'Retten i Hillerød' <hillerod@domstol.dk>; 'Retten i Hjørring' <hjorring@domstol.dk>; 'Retten i Holstebro' <holstebro@domstol.dk>; 'Retten i Horsens' <horsens@domstol.dk>; 'Retten i Kolding' <kolding@domstol.dk>; 'Retten i Lyngby' <lyngby@domstol.dk>; 'Retten i Nykøbing' <nykobing@domstol.dk>; 'Retten i Næstved' <naestved@domstol.dk>; 'Retten i Odense' <Odense@domstol.dk>; 'Retten i Randers' < [randers@domstol.dk](mailto: randers@domstol.dk)>; 'Retten i Roskilde' <roskilde@domstol.dk>; 'Retten i Svendborg' <svendborg@domstol.dk>; 'Retten i Sønderborg' <sonderborg@domstol.dk>; 'Retten i Viborg' <viborg@domstol.dk>; 'Retten på Bornholm' <bornholm@domstol.dk>; 'Retten på Frederiksberg' <frederiksberg@domstol.dk>; 'post@shret.dk' <Post@Shret.dk>; 'Post@VestreLandsret.dk' <Post@VestreLandsret.dk>; 'Post@OestreLandsret.dk' <Post@OestreLandsret.dk>

Emne: Høring over Lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser - (2016-430-0030)

Se vedhæftede bilag.

Med venlig hilsen

IT og Service
Slotsholmsgade 10

Københavns Byret

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Præsidenten
Domhuset, Nytorv 25
1450 København K.
Tlf. 99 68 70 15
CVR 21 65 95 09
administration.kbh@domstol.dk
J. nr. 9099.2017.40

Den 3. august 2017

Ved en mail af 13. juni 2017 har Justitsministeriet anmodet om eventuelle bemærkninger til høring over udkast til forslag til lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser.

Jeg skal i den anledning på byretspræsidenternes vegne oplyse, at udkastet ikke giver byretterne anledning til at fremkomme med bemærkninger.

Der henvises til J.nr. 2016-430-0030.

Med venlig hilsen

Søren Axelsen

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

KRONPRINCESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98

DATO: 2. august 2017
SAGSNR.: 2017 - 1697
ID NR.: 474048

jm@jm.dk og mll@jm.dk

Høring - over udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser

Ved e-mail af 14. juni 2017 har Justitsministeriet anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte lovforslag.

Advokatrådet har følgende bemærkninger:

Om afskaffelse af forældelsesfrister for gerningsmandens strafansvar i sager om seksuelt misbrug af børn

Advokatrådet finder det umiddelbart betænkeligt at afskaffe reglerne om forældelse af gerningsmandens strafansvar for seksuelle overgreb mod børn.

Advokatrådet kan herved henvise til Straffelovrådets betænkning nr. 1534/2012, hvor der peges på, at de nuværende regler, hvorefter forældelsesfristen først regnes fra barnets fyldte 18. år (nu fra det 21. år), giver meget vide muligheder for at drage gerningsmænd til ansvar for selv meget gamle overtrædelser. Endvidere anfører Straffelovrådet, at en ophævelse vil åbne for førelse af straffesager om endnu ældre forhold. Jo ældre forhold, der er tale om, jo større er risikoen for materielt forkerte afgørelser, især i sager som disse, hvor det væsentligste bevis ofte vil være forurettedes forklaring.

Advokatrådet finder, at man med de gældende regler har en hensigtsmæssig balance mellem de særlige hensyn til forurettede og hensynet til at træffe materielt korrekte afgørelser.

Det bemærkes, at en materielt urigtig dom, uanset om den er frifindende eller domfældende, har meget store konsekvenser for henholdsvis den krænkede og den dømte.

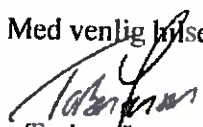
Ud fra væsentlige retssikkerhedsmæssige hensyn skal Advokatrådet derfor henstille, at denne del af lovforslaget genovervejes.

Forhøjelse af tortgodtgørelse for seksuelle krænkelser

Advokatrådet har med tilfredshed noteret sig, at der lægges op til, at niveauet for tortgodtgørelse fremover forudsættes at følge den almindelige prisudvikling.

Lovforslaget giver ikke i øvrigt anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Torben Jensen

Børnerådet

Justitsministeriet
Civilafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 K

15. august 2017
J.nr. 3.7.27/sgH

Børnerådets kommentar til lovforslag om ændring af straffeloven mv (afskaffelse af forældelsesfrister, forhøjelse af niveauet for tortgodtgørelse mv)

Børnerådet har på møder i Justitsministeriet i 2016 foreslået ændringer vedrørende forældelsesfristen for erstatningskrav mod offentlige myndigheder for svigt i sager om overgreb mod børn og om forhøjelse af niveauet for tortgodtgørelse. Rådet kan på denne baggrund tilslutte sig forslagene i udkastet med nedenstående kommentar.

Generelt for forslag om ophævelse af forældelsesfrister kan Børnerådet have den bekymring, som rådet også tidligere har givet udtryk for, at man herved skaber en forventning om oprejsning for offeret for overgreb, men at bevisbyrden ikke kan løftes i retten, fordi overgrebene er sket år tilbage. Virkningen af fristophævelsen kan altså blive den modsatte af den ønskede, nemlig at offeret efter en retssag føler sig yderligere underkendt og nedgjort. Børnerådet anerkender imidlertid de betragtninger, som Justitsministeriet anfører i pkt. 2.1.2. og pkt. 2.2.1 i Bemærkninger til lovforslaget, at der i disse sager er særlige hensyn, der kan gøres gældende, herunder, at nogle ofre først som voksne er i stand til at fortælle andre om overgrebene samt blive klar over muligheden for erstatning og have de nødvendige ressourcer til at føre en sag herom.

Rådet kan også fuldt ud tilslutte sig, at forslaget om offentlige myndigheders ansvar ikke kun omfatter seksuelle overgreb, men overgreb *generelt*, altså også i sager med andre fysiske eller psykiske overgreb. Rådet bemærker, at det tilsvarende forslag ikke stilles, hvad angår forældelse af gerningsmandens overgreb, der altså kun vedrører *specifikt* seksuelle overgreb. Det er rådets opfattelse, at bevisbyrden i sager om gerningsmandens overgreb formentlig vil være vanskeligere at løfte end i sager om myndighedernes svigt, og rådet kan på baggrund af de ovennævnte betæneligheder vedrørende den eventuelt kontraproduktive effekt tilslutte sig denne forskel i forældelsesreglerne.

Det er Børnerådets indtryk, at den gældende 72-timers regel i offererstatningsloven i sager om overgreb mod børn ikke har taget fornødent hensyn til børns særligt sårbar konstitution og deres konkrete manglende muligheder for at kontakte myndighederne. Børnerådet hilser derfor forslaget om ophævelse af reglen i disse sager meget velkomment.

Børnerådet

Med venlig hilsen

Per Larsen
Formand for Børnerådet

Lisbeth Sjørup
Souschef

BØRNS VILKÅR

SAMMEN STOPPER VI SVIGT

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Danmark

Att.: jm@jm.dk og mll@jm.dk

Børns Vilkår
Trekronergade 126 F
DK – 2500 Valby

M +45 3555 5559
@ bv@bornsvilkar.dk

www.bornsvilkar.dk

15. august 2017

Høringsvar vedr.: udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser

Børns Vilkår takker for muligheden for at afgive høringssvar vedr. ovennævnte lovforslag, og for den prioritering af området som både lovforslaget og processen med inddragelse af interessenter, bl.a. fra børneorganisationerne er udtryk for.

Børns Vilkår driver, som bemærket i det fremsendte, et projekt finansieret af satspuljemidler om støtte til børn ved erstatningssager. Vores erfaring fra projektet er, at de nugældende forældelsesregler udgør en hindring for børn, der har været udsat for offentligt omsorgssvigt og ønsker at anlægge en erstatningssag. Børns Vilkår ser derfor generelt positivt på den foreslåede ændring af reglerne, og har kun få bemærkninger til udkastet.

Forældelse af erstatnings- og godtgørelseskrav mod offentlige myndigheder i sager om misbrug af børn

Børns Vilkår bemærker med glæde, at man med nærværende forslag har udvidet personkredsen som oprindeligt var omfattet af "Retfærdighed for ofre", således at også børn, der har været udsat for overgreb af ikke seksuel karakter er omfattet.

Østre Landsret afsagde den 14. juni 2017 dom i den såkaldte Slagelse-sag. Landsretten tog med dommen stilling til, hvorvidt Slagelse Kommune havde tilsidesat sine forpligtelser overfor tre søstre, der igennem længere tid havde været udsat for overgreb, også af seksuel karakter. Slagelse Kommune nedlagde ifm. sagens behandling påstand om forældelse, og landsretten har således i dommen forholdt sig til spørgsmålet om, hvorvidt de danske forældelsesregler udgjorde en krænkelse af EMRK. Landsretten fandt at dette var tilfældet.

Børns Vilkår så gerne, at Justitsministeriet i bemærkningerne til lovforslaget forholdt sig til, hvilken betydning menneskeretten har for dels nærværende forslag og derudover ikke mindst hvilken betydning menneskeretten skal

Læs mere om os på:
bornsvilkar.dk

have for fortolkningen af de nugældende forældelsesregler i de tilfælde, hvor de fortsat finder anvendelse.

Godtgørelsesniveauet

Børns Vilkår skal endnu engang understrege det værdifulde i inddragelsen af interessenter på området tidligt i processen. Vi er glade for, at vores bidrag er afspejlet i forslaget.

Børns Vilkår er ser meget positivt på forslaget om, at der i sager om grove tilfælde af seksuelt misbrug af børn, bør gælde en nedre grænse på 150.000 kr. i tortgodtgørelse, jf. erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2.

Børns Vilkår så imidlertid gerne, at den nedre grænse ikke kun gælder sager om seksuelle overgreb, men at man også her udvider personkredsen, således at også børn udsat for overgreb af ikke seksuel karakter omfattes.

Børns Vilkår bemærker endelig, at man ikke i bemærkningerne til forslaget har taget stilling til, hvilken betydning praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, skal tillægges ifm. udmåling af godtgørelsen. Da sager vedr. erstatning for offentligt omsorgssvigt må forventes i vidt omfang at inddrage menneskeretten er det vores anbefaling at dette sker.

Offererstatningslovens 72-timersregel

Børns Vilkår mener at den foreslåede ændring er positiv og bakker op om det foreslåede, særlig henset til Erstatningsnævnets praksis på området.

Med venlig hilsen

Rasmus Kjeldahl
Direktør

Ingrid Hartellius Dall
Juridisk seniorrådgiver

Fra: Anette Baadsgaard [Anette.Baadsgaard@regionh.dk]
Sendt: 10. august 2017 14:54
Til: Justitsministeriet; Mathias Mikkelsen
Emne: Høringssvar

Hermed fremsendes høringssvar/kommentarer fra Center for Seksuelle Overgreb-Børneteam, Rigshospitalet.

Center for Seksuelle Overgrebs svar vedrørende høring over udkast til lovforslag om ændring af straffelovens, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelse.

Center for Seksuelle Overgreb på Rigshospitalet hilser de beskrevne ændringer til lovforslag velkomne og er enige i, at tidsfrister i disse sammenhænge er urimelige netop begrundet i at børn, der udsættes for overgreb ofte ikke fortæller om overgrebene umiddelbart efter de er begået eller mens de endnu står på. Børn vil ofte først blive klare over overgrebets samlede konsekvenser, når de er blevet voksne.

Ligeledes er vi enige i, at voksne der udsættes for seksuelle overgreb, ofte er så traumatiserede af overgrebet, at de ikke er i stand til at overskue konsekvenserne af overgrebet og dermed heller ikke vil være i stand til at overholde tidsfrister.

Med venlig hilsen

Anette Baadsgaard
Konstitueret Klinikchef
Klinik for Psykologi, Pædagogik og Socialrådgivning
Daglig leder Center for Seksuelle Overgreb
Juliane Marie Centret, Rigshospitalet

Denne e-mail indeholder fortrolig information. Hvis du ikke er den rette modtager af denne e-mail eller hvis du modtager den ved en fejltagelse, beder vi dig venligst informere afsender om fejlen ved at bruge svarfunktionen. Samtidig bedes du slette e-mailen med det samme uden at videregælde eller kopiere den.

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Aarhus Universitetshospital
Fælles Akut afdeling
CV - Center for Voldtægts ofre
Behandlings- og Videnscenter
Nørre Boulevard 1, indgang B
DK-8000 Aarhus C
Tlf.: 7846 4835
aarhus.cfv@rm.dk
www.voldtaegt.dk

Udtalelse vedrørende udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser

midt
regionmidtjylland

Center for Voldtægts ofre ved Aarhus Universitetshospital har følgende kommentarer til udkastet til lovforslag om ændringer:

Dato 10.08.2017

Side 1

Vedrørende erstatningsansvarslovens regler om tortgodtgørelse

Den lidelse og belastning, som et seksuelt overgreb ofte resulterer i, kan ikke gøres op i økonomiske beløb. Alligevel er det betydningsfuldt at øge niveauet for den tortgodtgørelse, der gives. Dette dels på grund af symbolværdien, og dels på grund af graden af psykisk lidelse, en voldtægt ofte medfører. Voldtægt er en af de traumatiske oplevelser, der oftest resulterer i Posttraumatisk Stressforstyrrelse (PTSD), en psykisk lidelse der er meget invaliderende for den enkelte, og som desuden ikke sjældent bliver kronisk¹. Ud over de mange invaliderende reaktioner, der kommer i kølvandet på en voldtægt, kan overgrebet altså resultere i varige mén.

Centret er derfor også enig i Justitsministeriets opfattelse af, at niveauerne for tortgodtgørelse i sager om seksualforbrydelser bør udvikle sig i takt med den almindelige lønudvikling.

Vi undrer os dog over differentieringen mellem forsøg på og fuldbyrdet voldtægt. Da et voldtægtsforsøg kan resultere i lige så alvorlig psykiske lidelse som fuldbyrdet voldtægt, mener vi ikke, at der bør være lovmæssig beslutning om, at fuldbyrdet voldtægt giver højere erstatning. Centret mener derimod, at erstatningen bør afgøres af en konkret vurdering af den psykiske og (eventuelle) fysiske belastning samt af risikoen for varige mén i det enkelte tilfælde.

Vedrørende ophævelse af offererstatningslovens 72-timers regel

Centret støtter Justitsministeriets vurdering af, at anmeldelsesfristen bør afskaffes helt i sager om voldtægt. Voldtægtsforsøg er ikke nævnt i LF af 13. juni 2017, men de samme grunde for at afskaffe 72-timers reglen for voldtægts ofre gør sig også gældende i forhold til ofre for forsøg på voldtægt.

¹ Rothbaum et al. 1992. Tilsvarende resultater findes i andre undersøgelser (Kessler et al., 1992; Dahl et al., 1992)

Det er veldokumenteret, at der kan være flere barrierer for at foretage en anmeldelse lige efter et overgreb (voldtægt eller forsøg på voldtægt), hvilket betyder, at der fagligt er gode argumenter for at afskaffe 72-timers reglen:

- Som tidligere nævnt er voldtægt et af de traumer, som oftest medfører PTSD. Et af kernekriterierne i PTSD-diagnosen er undgåelsesadfærd, hvilket indebærer, at man prøver at undgå alt det, der minder om den traumatiske oplevelse, da dette medfører stærkt psykisk og/eller fysisk ubehag. At melde overgrebet til politiet er i høj grad en påmindelse om, hvad der er sket, og således noget som mange ofre kan have svært ved. Der er altså en sandsynlighed for, at de ofre, der er allermost traumatiseret af hændelsen, er dem, der har sværest ved at anmelde det.
- Ved voldtægt og andre traumatiserende hændelser overtager hjernens instinktive forsvarssystem styringen. Dette forsvarssystem igangsætter neurobiologiske processer i hjernen, der blandt andet kan medføre en kropslig lammelse under overgrebet.² Mange voldtægtsofre, der oplever denne lammelse, har efterfølgende svært ved at forstå deres egen manglende modstand og føler derfor skyld og skam over det, der er sket. Dette kan medvirke til, at de undlader at melde overgrebet til politiet.
- De neurobiologiske processer i hjernen medfører også, at hukommelsen lagres i hjernen på en anden måde end andre minder³. Hukommelsen af en traumatisk hændelse er derfor ofte fragmentarisk og usammenhængende, hvilket kan få ofret til selv at føle sig usikker på hændelsesforløbet. Også dette kan være en barriere i forhold til anmeldelse.
- Da der er mange myter omkring voldtægter, er der også mange, der i en rum tid er i tvivl om, hvorvidt det de har været udsat for kan betegnes som en voldtægt/forsøg på voldtægt.

Ovenstående grunde kan bevirke, at det kan tage uger, måneder eller til og med år, før en person udsat for voldtægt eller forsøg herpå er klar til at anmelde hændelsen. Det er meget glædeligt, at Justitsministeriet tager hensyn til disse alvorlige psykiske reaktioner i vurderingen af ofrenes evne til at anmelde overgrebet.

Venlig hilsen

CFV - Center for Voldtægtsofre
Behandlings- og Videnscenter
Fælles Akutafdeling • Aarhus Universitetshospital
Nørre Boulevard 1 • DK-8000 Aarhus C

² Hopper, J. (2016, September 15). *The neurobiology of sexual assault. Part 1: Experience and Behavior*. Webinar for End Violence Against Women International. Marx, B.P., Forsyth, J.P., Gallup, G.G., & Fusé, T. (2008). Tonic immobility as an evolved predator defense: Implications for sexual assault survivors. *Clinical Psychology: Science and Practice*, 15 (1), 74-90.

³ Hopper, J. (2016, September 19). *The Neurobiology of Sexual Assault. Part 2: Experience and Memory*. Webinar for End Violence Against Women International.

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K.
Mailes til: jm@jm.dk og ml@jm.dk

Erstatningsloven
2016-430-00

Juni 2017

Erstatningsloven
2016-430-00

Erstatningsloven
2016-430-00

21. august 2017

Vedr.: Høring over udkast til lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser

Justitsministeriet har den 13. juni 2017 (j.nr. 2016-430-00) sendt udkast til forslag til lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser med anmodning om eventuelle bemærkninger.

Særligt med hensyn til forslaget om at forhøje tortgodtgørelsen for seksuelle krænkelse fremgår det af lovforslagets almindelige bemærkninger, at vurderingen af, på hvilket specifikt niveau tortgodtgørelserne i sager om seksuelle krænkelse bør ligge, for at de opleves som rimelige, er særdeles vanskelig at foretage, idet den tort, der er lidt, ikke kan opgøres i et bestemt pengebeløb, og at det således i sidste ende er et politisk spørgsmål, hvilket generelt niveau godtgørelserne bør ligge på.

Justitsministeriet har som anført i bemærkningerne afholdt en møderække med interessenter fra domstolene, advokatstanden, herunder Danske Advokater, anklagemyndigheden, Erstatningsnævnet og offerorganisationer med henblik på at drøfte det generelle niveau for og erfaringerne med tort- og krænkelsesgodtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26. Drøftelserne tog afsæt i nyere retspraksis om tortgodtgørelser udbetalt i sager om bl.a. seksuelle krænkelse af børn og voksne. Interessenterne har i den forbindelse peget på konkrete krænkelse, hvor niveauet for tortgodtgørelsen efter erstatningsansvarsloven vurderes at være for lavt, herunder tortgodtgørelsesniveauerne i sager om seksuelle krænkelse.

Danske Advokater er enig i, at det i sidste ende er et politisk valg, hvilket niveau tortgodtgørelserne bør ligge på, men det kan efter Danske Advokaters opfattelse bl.a. i lyset af, at niveauerne ikke har været reguleret i 15 år, og den almindelige lønudvikling siden 2001 - diskuteres, om den foreslåede forhøjelse vurderes at være tilstrækkelig. Det bemærkes særligt, at regulering i medfør af erstatningsansvarsloven § 15 fra 2001 til 2017 niveau fører til en regulering på lige under 50 pct. Desuagtet indebærer forslaget alene en regulering med "ca. 1/3". Efter Danske Advokaters opfattelse bør udgangspunktet for en reel forhøjelse af godtgørelsesniveauet være et fuldt reguleret niveau. Det må særligt gælde, når forslaget lægger op til, at der fremadrettet skal ske regulering i medfør af erstatningsansvarsloven § 15.

I bemærkningerne er det endvidere anført, at domstolene ved vurderingen af tortgodtgørelsen i sager om seksuelle krænkelser af børn udover krænkelsens grovhed, handlingens beskaffenhed og omstændighederne i øvrigt kan lægge vægt på antallet af overgreb, den tidsmæssige udstrækning af overgrebene, barnets alder, og at overgrebene er begået af en person, som barnet har et særligt tillids- eller afhængighedsforhold til. Selv om retspraksis viser, at disse momenter allerede i dag kan spille ind i forhold til fastsættelsen af tortgodtgørelser i disse sager, er der i lovforslaget fundet behov for at præcisere, at der ved fastsættelsen af en tortgodtgørelse i disse sager kan lægges vægt på disse momenter.

Det bør efter Danske Advokaters opfattelse overvejes at angive mere præcist i bemærkningerne, hvilken betydning disse momenter skal have for godtgørelsens størrelse. Det gælder for eksempel betydningen af antallet af overgreb begået af den samme gerningsperson. Når det findes nødvendigt/hensigtsmæssigt i forarbejderne at angive en minimumsgodtgørelse for voldtægt af børn, kan det tilsvarende for at sikre den ønskede forhøjelse af godtgørelsesniveauet være af betydning, at domstolene får mere præcis anvisning af, hvilken betydning disse forhold bør have.

Det sene svar beklages.

Med venlig hilsen

Helle Hubertz Krogsø
vicedirektør

Fra: Josefine Bernhard [jbe@regioner.dk]
Sendt: 15. juni 2017 16:07
Til: Justitsministeriet; Mathias Mikkelsen
Emne: Høring over udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser

Til Justitsministeriet

Danske Regioner har d. 13. juni modtaget "Høring over Lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser".

Danske Regioner har ingen bemærkninger til lovforslaget.

Med venlig hilsen
Josefine Bernhard Andresen
Student
Center for Sundhed og Sociale indsatser (SUS)

Danske Regioner
Dampfærgevej 22
2100 København Ø
T 35 29 82 15
E jbe@regioner.dk

DET KRIMINAL
PRÆVENTIVE RÅD

Justitsministeriet

Sendt pr. mail til:

jm@jm.dk og

mll@jm.dk

Ejby Industrivej 125-135
2600 Glostrup

Tlf. 45 15 36 50

Fax 45 15 01 39

dkr@dkr.dk

www.dkr.dk

Høring over udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser

16. august 2017

Hermed Det Kriminalpræventive Råds (DKR) høringsvar efter Justitsministeriets anmodning per e-mail den 13. juni 2017.

DKR finder det positivt, at regeringen har fokus på at styrke forholdene for ofre, som har været udsat for seksuelle overgreb. DKR støtter derfor de nævnte ændringer i lovforslaget.

Sagsbehandler: AYR

Direkte tlf.:

45153695

ayr@dkr.dk

DKR deler Justitsministeriets opfattelse af, at der bør lægges betydelig vægt på hensynet til barnet ved afvejningen af hensynene for og imod en ophævelse af forældelsesfristen i sager om seksuelt misbrug af børn. Der er endvidere DKR's opfattelse, at en ophævelse af forældelsesfristen ikke i afgørende grad forringer retssikkerheden for evt. tiltalte, eftersom vurderingen af beviser herunder troværdigheden af vidneudsagn samt skyldsspørgsmålet fortsat fortages af domstolene.

j.nr.: 17-131-0135

DKR støtter ligeledes de øvrige ændringsforslag, herunder at ophæve forældelsesfristen for erstatningskrav mod offentlige myndigheder vedrørende overgrebssager mod børn, at det økonomiske niveau for tortgodtgørelse for seksuelle overgreb hæves, samt at den såkaldte 72-timers regel generelt ophæves.

Venlig hilsen

Anna Karina Nickelsen
Sekretariatschef

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Høring over udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser

Justitsministeriet har ved skrivelse af 13. juni 2017, j.nr. 2016-430-0030, anmodet om eventuelle bemærkninger til udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser.

I den anledning kan direktoratet oplyse, at man ikke har bemærkninger til det anførte i lovudkastets almindelige bemærkninger for så vidt angår pkt. 3 om de økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige.

Med venlig hilsen

Vibeke Greve
Enhedsleder, Jura

Justitsministeriet
Slotholmsgade 10
1216 København K

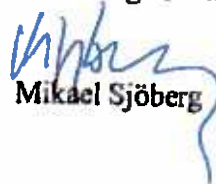
Dato. 30. august 2017

Sendt pr mail til jm@jm.dk og mll@jm.dk

Justitsministeriet har ved mail af 13. juni 2017 (sagsnr. 2016-430-030) anmodet Dommerforeningen om eventuelle bemærkninger til høring over udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser.

Dommerforeningen er bekendt med de to landsretters høringssvar, som man kan tilslutte sig.

Med venlig hilsen

Mikael Sjöberg

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

15. august 2017

Sendt pr. e-mail til ml@im.dk og jm@im.dk

J.nr.: 2017-4101-0040-4

Sagsbehandler:

Johanne Kiørboe

Dir. tf.: +45 99684226

Mail: jok@domstolsstyrelsen.dk

Domstolsstyrelsens hørings svar

Justitsministeriet har ved mail af 13. juni 2017 (j.nr. 2016-430-0030) anmodet Domstolsstyrelsen om eventuelle bemærkninger til udkast til lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser.

Domstolsstyrelsen skal i den anledning bemærke følgende.

Som følge af afskaffelsen af forældelsesfrister i straffeloven for gerningsmandens strafansvar i sager om seksuelt misbrug af børn samt ophævelse af kravet om anmeldelse inden 72 timer i sager om voldtægt, incest og seksuelt misbrug af børn i lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser forventer Domstolsstyrelsen en begrænset ressourceforøgelse, som vil kunne håndteres inden for domstolenes eksisterende økonomiske rammer.

Domstolsstyrelsen vil følge udviklingen på området og forbeholder sig retten til at vende tilbage, hvis sagsudviklingen viser sig at afvige markant som følge af lovændringen.

Med venlig hilsen

Laila Lindemark

Justitsministeriet
Formueretskontoret

ERSTATNINGSNÆVNET
Civilstyrelsen
Toldboden 2. 2. sal
8800 Viborg
Tlf.: (+45) 33 92 33 34
Epost: erstatningsnaevnet@erstatningsnaevnet.dk

Dato: 21-07-2017

J.nr.: 17-511-00013

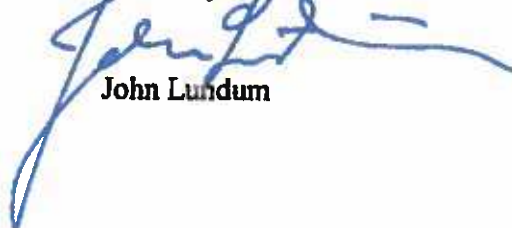
Sagsbeh.: Christian Højgaard

Høring over udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser

Erstatningsnævnet har den 13. juni 2017 modtaget Justitsministeriets høring over ovennævnte udkast til lovforslag.

Nævnet har ingen bemærkninger til udkastet.

Med venlig hilsen

John Lundum

Fra: Lund, Klaus Meinby [KPE013@ankl.dk]
Sendt: 15. august 2017 03:39
Til: Mathias Mikkelsen; Justitsministeriet
Emne: Sagsnr. 2016-430-0030 - Høring over udkast til lovforslag om ændring af straffeloven mv.
Vedhæftede filer: image001.jpg

Til Justitsministeriet.

Vedrørende ovennævnte høring har Foreningen af Offentlige Anklagere følgende bemærkninger:
Hvad angår de påtænkte ændringer af straffeloven, således at der sker afskaffelse af forældelsesfrister for gerningsmandens strafansvar i sager om seksuelt misbrug af børn, er det Foreningen af Offentlige Anklageres vurdering, at dette vil medføre et øget antal af sager om seksuelt misbrug, der skal behandles af anklagemyndigheden. Dette vil medføre et stigende ressourceforbrug i anklagemyndigheden, hvorfor det må forudses, at det er nødvendigt at tilføre anklagemyndigheden yderligere ressourcer til varetagelse af denne yderligere opgave.

Foreningen af Offentlige Anklagere har ikke yderligere bemærkninger til lovforslaget.

Med venlig hilsen

Klaus Meinby Lund
Bestyrelsesmedlem og kasserer

Foreningen af Offentlige Anklagere
c/o Statsadvokaten i Viborg
Rødevej 1
8800 Viborg
Telefon: 72 68 94 53
E-mail: KLU@ankl.dk <mailto:KLU@ankl.dk>

E-mail: im@im.dk; mll@im.dk

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Att.: Formueretskontoret

14. august 2017
Sagsnr. 21658/HH/RSS

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser

Som næstformand i Hjælp Voldsofre skal jeg herved ifølge aftale med foreningen fremkomme med vore bemærkninger til ovennævnte udkast til lovforslag.

Overordnet set må jeg som næstformand i Hjælp Voldsofre og som advokat med efterhånden 20 års erfaring med at bistå ofre for vold og seksuelle overgreb sige, at det fremsatte lovforslag forekommer mig at være ét af de mere skelsættende i relation til at forbedre retsstillingen for ofre for personforbrydelser.

Jeg vil samtidig på såvel foreningens som egne vegne takke for indbydelserne og muligheden for at have været en del af det lovforberedende arbejde. Således har jeg enten qua min position som praktiserende advokat eller qua min position som næstformand i Hjælp Voldsofre deltaget i møder vedrørende såvel 72-timers reglen som godtgørelsesniveauet i sager om seksualforbrydelser.

Det er prisværdigt at læse, at de synspunkter, der er blevet fremsat under disse møder, har vundet genklang i Justitsministeriet og således er del af bemærkningerne til det fremsatte lovforslag.

For så vidt angår de enkelte forslag bemærkes følgende.

Ad § 1 – Afskaffelse af forældelsesfrister for gerningsmandens strafansvar i sager om seksuel misbrug af børn:

Jeg kan fuldstændig tilslutte mig, at hensynet til barnet må gå forud for tidligere betragtninger om, at en afskaffelse af forældelsen af gerningsmandens strafansvar skulle kunne føre til øget risiko for materielt urigtige afgørelser. Vi må have tiltro til vore domstole og til, at de i enhver situation vil vurdere karakteren og omfanget af de beviser, der ligger til vurdering i en given straffesag. Det forekommer fuldstændigt oplagt, at det at anmelde seksuelle overgreb begået i barndommen ikke alene forudsætter opnåelse af en vis alder, men også forudsætter opnåelse af en vis afklarethed og indsigt i, hvad barndommens seksuelle overgreb har betydet. I så henseende kan der ikke sættes en specifik alder på; en forståelse for hvad der er sket i barndommen opstår hos nogle i en meget sen alder og ikke nødvendigvis kort tid før det 31. år.

Beslutningen om at indgive anmeldelse til politiet kan meget vel tænke sig at skulle ses i sammenhæng med, at den forurettede selv får børn og dermed indser barnets uskyld og alvorligheden i barndommens overgreb. Jeg har selv haft flere klienter, som først har fået mod til at indgive en politianmeldelse på et så sent tidspunkt, at den potentielle lovovertrædelse var forældet og dermed sagen afvist på dette grundlag.

I en helt konkret sag oplyste en klient, at hun faktisk havde ønsket at indgive en anmeldelse på et tidligere tidspunkt, men af sin egen familie/egne omgivelser var blevet mødt med et synspunkt om, hvorvidt hun ikke var bange for, at der ikke var nogen, der ville tro på hende. Det afholder mange fra at anmelde, hvorfor det vil være godt med en egentlig holdningsændring i befolkningen, og i den forbindelse er en lovændring et skridt i den rigtige retning.

Ad § 2 - Afskaffelse af forældelsesfrister for erstatningskrav mod offentlige myndigheder

Som det fremgår af lovforslaget har en offentlig myndighed en særlig omsorg og tilsynspligt over for børn. Det forekommer fuldstændig oplagt, at en offentlig myndighed skal kunne pålægges ansvar, hvis det viser sig, at den offentlige myndighed ikke rettidigt og med tilstrækkeligt effektivitet har grebet ind overfor overgreb begået mod børn. Børn der bliver udsat for overgreb – det være sig seksuelle overgreb eller voldelige overgreb – er i en særlig sårbar situation, hvad enten overgrebene begås af barnets egne forældre, eller de personer, som på grund af forældrenes uegnethed, er sat til at tage vare på barnet. Barnet kan i de situationer ikke få hjælp af deres omsorgspersoner, og der er derfor en skærpet tilsyns- og omsorgspligt for de offentlige myndigheder i sådanne sager.

Imidlertid består der stort set uden undtagelse et afhængighedsforhold mellem barnet og den krænkende omsorgsperson, som gør det helt oplagt, at barnet først på et meget senere tidspunkt – og end ikke umiddelbart efter det fyldte 18. år - vil have den fornødne indsigt, modenhed og afklarethed til at gøre gældende, at der kunne have været grebet ind på et tidligere tidspunkt.

Det er helt oplagt, at både den 3-årig forældelse og den 10-årige forældelse for offentlige myndigheders erstatningsansvar er uanvendelige i disse situationer og det hilses således velkomment, at forældelse helt afskaffes. Jeg kan supplerende henvise til, at Østre Landsret om ansvar for en kommunes omsorgs- svigt har fundet at anvendelse af de danske forældelsesregler er en krænkelse af EMRK art. 13, jf. art. 3. (Indtil videre utrykt dom af 14. juni 2017, B-2952-5 og B-2001-16).

Der er ikke nogen konkrete bemærkninger til udformningen af selve lovforslaget.

Imidlertid finder jeg anledning til at bemærke, at jeg ikke er helt enig i det i lovforslaget på side 18 anførte om, at en offentlig myndighed først kan blive erstatningsansvarlig, såfremt der er handlet culpøst; i hvert fald ikke når det drejer sig om tilsidesættelse af den særlige tilsyns- og omsorgspligt i forhold til børn.

Jeg kan i den forbindelse henvise til de betragtninger, der er fremsat af direktør dr.jur. Jonas Kristoffersen, Institut for Menneskerettigheder i hans artikel optrykt i U.2016B.232 punkt 2 4, hvorunder det er anført:

"Siden Højesterets dom i U.2011.2695H har domstolene så vidt ses undtagelsesfrit imødekommet påstande om betaling af godtgørelse, såfremt der er konstateret krænkelse af EMRK, og såfremt kravet om godtgørelse i øvrigt har været velbegrundet. Højesteret har

ikke udtalt sig direkte om ansvarsgrundlagets karakter, men Østre Landsret har i U.2012.1439Ø bekræftet, at det ikke er en betingelse for myndighedernes ansvar at der er handlet culpøst."

Jeg er klar over, at det fremsatte lovforslag ikke forholder sig til selve ansvarsgrundlaget, men finder det dog relevant at nævne, at der tilsyneladende er uenighed om, hvorvidt myndighedsansvar forudsætter culpa.

Ad § 3 – Højere krænkelsesgodtgørelse til ofre for seksuel forbrydelse herunder navnlig børn

Jeg kan fuldt ud genkende opremsningen af godtgørelsesniveauet og er enig i, at det ikke har fulgt med i den øvrige prisudvikling, hvortil i øvrigt kommer, at der generelt synes at være en tendens til ikke at tilkende børn særlige høje godtgørelser netop, fordi de er børn – uagtet at dette altid burde have været et aspekt, som domstolene skal inddrage i deres betragtninger ved fastsættelse af en godtgørelse.

Som praktiker oplever jeg, at den største udfordring gennem de sidste 15 år – altså siden den seneste ændring og indførelse af EAL § 26, stk. 2 - har været det tilfældighedspræg, der kendetegner domstolenes fastsættelse af krænkelsesgodtgørelse. I en almindelig domsmandssag er det alene én juridisk dommer, der skal forholde sig til størrelsen af den krænkelsesgodtgørelse, som den forurettede skal tilkendes, og jeg oplever, at forskellige dommere i sager af nogenlunde lignende karakter om fuldbyrdet voldtægt tilkender en krænkelsesgodtgørelse svingende fra kr. 50.000 helt op til kr. 75.000.

Disse udsving er en realitet på trods af, at det tilbage fra betænkning 1382/2000 og i det lovforslag, der lå til grund for vedtagelse af EAL § 26, stk. 2 specifikt var anført, at der i tilfælde af fuldbyrdet voldtægt, skulle tilkendes en godtgørelse i størrelsesordenen kr. 60.000 – 70.000.

Jeg er derfor glad for at konstatere, at det nu specifikt er anført, at der i tilfælde af en fuldbyrdet voldtægt bør gives en krænkelsesgodtgørelse på kr. 100.000.

Jeg havde gerne set, at man også fra Justitsministeriets side helt specifikt havde forholdt sig til, om denne krænkelsesgodtgørelse både gælder, hvis der er tale om en fuldbyrdet voldtægt efter straffelovens § 216, stk. 1 nr. 1 og en fuldbyrdet voldtægt efter straffelovens § 216, stk. 1, nr. 2.

Sidstnævnte bestemmelse i straffeloven vedrører den situation, at der er gennemført samleje med en person, som er ude af stand til at modsætte sig handlingen. Denne situation har siden 1. juli 2013 været karakteriseret som voldtægt. Forud herfor var det omfattet af (dagældende) bestemmelse i straffelovens § 218 stk. 2.

Retspraksis viser, at der gennem tiden er givet lavere krænkelsesgodtgørelse til piger udsat for udnyttelsessamlejer efter straffelovens § 218, stk. 2, og retspraksis viser også, at dette lave godtgørelsesniveau fortsætter efter, at denne type krænkelse nu er omfattet efter straffelovens § 216 stk. 1, nr. 2 og kaldes voldtægt.

Det forekommer mig ingenlunde rimeligt, at en kvinde, der har været voldsomt beruset og ude af stand til at modsætte sig et samleje, skal tilkendes en godtgørelse på kr. 35.000, hvorimod en kvinde, der eksempelvis har fået et slag eller trussel om samme for herefter at blive udsat for fuldbyrdet voldtægt, skal tilkendes kr. 65.000.

Jeg ønsker mig derfor, at det præciseres i lovforslaget, at den voldtægt, der efter lovændringen skal kunne udløse en krænkelsesgodtgørelse på kr. 100.000, omfatter alle tilfælde af voldtægt jf. straffelovens § 216.

For så vidt angår børn bemærkes navnlig, at det formentligt er der, de mest alvorlige varige traumer vil forekomme. Det hilses velkomment, at der lægges op til endnu højere krænkelsesgodtgørelser til børn – ikke kun fordi de er særlige sårbare, men fordi de i tilfælde af seksuelle overgreb i barndommen ender med at vokse op med en helt forkert opfattelse af sig selv og sin seksualitet, hvilket vanskeligt lader sig udmåle som varigt mén. Den eneste måde hvorved barnet kan blive kompenseret for krænkelseerne er derved ved en forhøjet krænkelsesgodtgørelse.

Det må forudses, at der i retspraksis vil blive tvivl om, hvornår der er grundlag for at tilkende kr. 150.000 svarende til den nedre grænse – altså hvornår der er tale om det, der i henhold til lovforslaget betegnes som "grove tilfælde af seksuelle misbrug af børn".

Det giver domstolene relativ stor magt til at få lagt niveauet for krænkelsesgodtgørelser og i den sidste ende vil det betyde, at godtgørelsesniveauet, når det drejer sig om grove tilfælde af seksuelle misbrug af børn, ender med ikke at blive et politisk spørgsmål, men derimod helt op til retspraksis og de advokater der skal føre sagerne for børnene og således dem, der påberåber sig, at betingelserne for at tilkende sig mindstebeløbet er tilstede.

Ad § 4 – ophævelse af 72-timers reglen

Stort set alle ofre for voldtægt og andre seksuelle overgreb rammes i den indledende fase og adskillige gange efterfølgende af skyld, skam og selvbefredelse. Det er lige præcis disse faktorer, der gør, at mange seksuelle overgreb ikke straks anmeldes til politiet.

Det forekommer ret oplagt, at mulighederne for at opklare en forbrydelse er bedre jo hurtigere politiet for mulighed for at efterforske en sag. Det er derfor også ønskværdigt, at så mange som muligt indgiver anmeldelse til politiet på det hurtigst mulige tidspunkt.

Den persongruppe, der foretager anmeldelse på et meget sent tidspunkt, og som vil få gavn af en ophævelse af 72-timers reglen, er fortrinsvis dem, hvor gerningsmanden forbliver ukendt.

Det bemærkes navnlig, at jeg ikke er helt enig i, at Erstatningsnævnets dispensationspraksis er så lempelig, som det er anført i lovforslaget. Jeg forventer, at det vil få betydning for adskillige forurettede, at der fremadrettet er mulighed for at opnå erstatning efter offererstatningsloven, selvom der ikke er indgivet anmeldelse inden 72 timer.

Det bemærkes i den forbindelse, at jeg samtidigt håber, at der herefter ikke blot sker en øget påberåbelse af offererstatningslovens § 1 og således fra Erstatningsnævnets side gives afslag under henvisning til, at man ikke finder dokumentation for, at der var fundet en forbrydelse sted. Erstatningsnævnet kan med hjemmel i offererstatningsloven § 1 afvise at betale erstatning i en sag med ukendt gerningsmænd uanset tidspunktet for anmeldelse under henvisning til, at der ikke med "tilstrækkelig sikkerhed kan antages", at der er sket et seksuelt overgreb.

Endvidere bemærkes, at det efter min og foreningens opfattelse er ønskeligt, at Justitsministeriet også ser på en ophævelse/afskaffelse eller hvert fald udvidelse af 72-timers reglen i sager, der vedrører andre

personforbrydelser, hvor således også er oplevet en relativ restriktiv praksis fra Erstatningsnævnets side.

Vi håber, at vejen bliver banet ved afskaffelse af 72-timers reglen for en vigtig persongruppe.

Ad § 5 og 6

Ingen bemærkninger

Venlig hilsen
Helle Hald
partner, advokat (L)

Fra: Kholoud Ibrahim [khib@humanrights.dk]
Sendt: 4. august 2017 14:11
Til: Justitsministeriet; Mathias Mikkelsen
Emne: Høringssvar over udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser
Vedhæftede filer: Høringssvar over udkast til lovforslag om ændring af straff...pdf

Til Justitsministeriet.

Se venligst Institut for Menneskerettigheders høringssvar over udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (Afskaffelse af forældelsesfrister for gerningsmandens strafansvar i sager om seksuelt misbrug af børn og for erstatningskrav mod offentlige myndigheder for svigt i sager om overgreb mod børn, forhøjelse af niveauet for tortgodtgørelse for seksuelle krænkelse samt ophævelse af 72-timers reglen i sager om voldtægt, incest og seksuelt misbrug af børn).

Instituttet har enkelte bemærkninger.

Med venlig hilsen

Kholoud Ibrahim

KHOLOUD IBRAHIM
Juridisk rådgiver

TELEFON 3269 8888 | DIREKTE 91 32 57 63

MONITORERING
WILDERS PLADS 8K | 1403 KØBENHAVN K

[Khib@humanrights.dk](mailto:khib@humanrights.dk)
[Menneskeret.dk](http://menneskeret.dk) | humanrights.dk

[TILMELD DIG VORES DANSKE NYHEDSBREV](#). 10 gange årligt giver vi dig nyt om instituttets viden og aktiviteter.
[SUBSCRIBE TO OUR ENGLISH NEWSLETTER](#). 10 times a year we brief you on new human rights knowledge and our activities.

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Danmark

Att. jm@jm.dk og mil@jm.dk

WILDERS PLADS BK
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
JCH@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 17/01350-5

4. AUGUST 2017

HØRING OVER UDKAST TIL LOVFORSLAG OM ÆNDRING AF STRAFFELOVEN, LOV OM FORÆLDELSE AF FORDRINGER, LOV OM ERSTATNINGSANSVAR OG LOV OM ERSTATNING FRA STATEN TIL OFRE FOR FORBRYDELSE

Justitsministeriet har ved e-mail af 13. juni 2017 anmodet Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til høring over udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (Afskaffelse af forældelsesfrister for gerningsmandens strafansvar i sager om seksuelt misbrug af børn og for erstatningskrav mod offentlige myndigheder for svigt i sager om overgreb mod børn, forhøjelse af niveauet for tortgodtgørelse for seksuelle krænkelser samt ophævelse af 72-timers reglen i sager om voldtægt, incest og seksuelt misbrug af børn).

Lovudkastet udmønter nogle af de initiativer, som justitsministeren den 18. december 2016 lancerede i udspillet "Retfærdighed for ofre".

Såfremt udkastet bliver vedtaget, vil forældelsesfristen for gerningsmandens strafansvar i sager om seksuelt misbrug af børn blive ophævet. Derudover vil forældelsesfristerne for krav på erstatning og godtgørelse, som udspringer af en offentlig myndigheds tilsidesættelse af lovbestemte forpligtelser over for børn, der har været udsat for overgreb, tillige blive ophævet. Udkastet indebærer desuden, at der indføres en nedre grænse på 150.000 kr. i tortgodtgørelse i sager om grove tilfælde af seksuelt misbrug af børn, ligesom at godtgørelsesniveauet i sager om seksuelle krænkelser samt fuldbyrdet voldtægt forhøjes med ca. 1/3. Endvidere afskaffes fristen for politianmeldelse inden for 72 timer, som et offer normalt skal overholde for at kunne søge om erstatning og/eller godtgørelse ved Erstatningsnævnet i de tilfælde, hvor et offer har været udsat for voldtægt, incest eller når offeret er et barn, der er blevet seksuelt krænket.

Institut for Menneskerettigheder finder generelt, at de foreslåede ændringer i udkastet vil forbedre forholdene for de berørte personkredse.

Instituttet har enkelte bemærkninger til udkastet, navnlig for så vidt angår misbrugte børns civile krav mod offentlige myndigheder og godtgørelsesniveauet i sager om seksuelle krænkelser af børn.

FORÆLDELSE AF ERSTATNINGS- OG GODTGØRELSESKRAV MOD OFFENTLIGE MYNDIGHEDER I SAGER OM MISBRUG AF BØRN

Det fremgår af lovudkastet, at forældelsesfristerne i forældelseslovens § 3 afskaffes for så vidt angår fordringer på erstatning eller godtgørelse, som udspringer af, at en offentlig myndighed har tilsidesat lovbestemte forpligtelser over for en person under 18 år i forbindelse med overgreb begået over for denne.

Den foreslåede ændring finder anvendelse på krav, som opstår efter lovens forventede ikrafttræden, den 1. januar 2018, samt krav, som ikke er forældede på tidspunktet for lovens ikrafttræden.

Lovudkastet indeholder ingen redegørelse for de menneskeretlige aspekter af forældelsesreglerne, selv om det fremgår af side 35 i Justitsministeriets Vejledning om lov kvalitet, at bemærkningerne til et lovforslag skal indeholde en rimelig vejledning om indholdet af de menneskeretlige forpligtelser, herunder om de kriterier og forhold, der som følge af disse forpligtelser har betydning for myndighedernes afgørelser.

Østre Landsret har ved dom af 14. juni 2017 i den såkaldte Slagelse-sag taget stilling til spørgsmålet om, hvorvidt de gældende danske forældelsesregler kunne bringes i anvendelse eller om det ville være i strid med EMRK. Sagen omhandlede et forældet godtgørelseskrav mod Slagelse Kommune, som havde tilsidesat sine forpligtelser i en sag, hvor tre søstre over en længere periode var blevet udsat for forskellige overgreb, herunder seksuelle overgreb.

Østre Landsret udtalte blandt andet, at forældelseslovens § 3 ikke skulle bringes i anvendelse i sagen, idet dette måtte anses for at være en krænkelse af EMRK artikel 13, jf. artikel 3. Landsretten lagde vægt på, at det civile søgsmål mod Slagelse Kommune var søstrenes eneste mulighed for at få fastslået kommunens ansvar og dermed deres eneste effektive retsmiddel efter EMRK artikel 13, samt at sagen vedrørte en krænkelse af artikel 3, som er en af konventionens fundamentale rettigheder. Endelig lagde landsretten vægt på, at der ikke forelå et

særligt modhensyn til kommunen, som ikke selv tog skridt til at undersøge eller oplyse sagen nærmere.¹

Instituttet skal hertil bemærke, at der fortsat kan forekomme sager, hvor de gældende forældelsesfrister i sager om misbrugte børns civilretlige krav mod offentlige myndigheder er uforholdsmæssig korte, og derfor vil kunne udgøre en krænkelse af EMRK artikel 13, jf. artikel 3.

I lyset af Østre Landsrets dom af 14. juni 2017 må det derfor forventes, at domstolene i disse sager fremover vil foretage en konkret vurdering af, hvorvidt proportionalitetsafvejningen i EMRK artikel 13, jf. artikel 3 bør medføre, at de nugældende forældelsesregler ikke bringes i anvendelse.

Justitsministeriet sendte den 13. juni 2017 nærværende udkast til lovforslag i høring. Østre Landsret afsagde den 14. juni 2017 dom i den såkaldte Slagelse-sag. Ministeriet har derfor ikke i lovudkastet haft mulighed for at forholde sig til landsretsdommens betydning for fremtidige sager om misbrugte børns civilretlige krav mod offentlige myndigheder, der er forældet.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Justitsministeriet i lovforslagets bemærkninger redegør nærmere for menneskerettens betydning for anvendelsen af de danske forældelsesregler, så det står klart, at forældelsesreglerne skal anvendes med respekt for Danmarks internationale forpligtelser.

GODTGØRELSESNIVEAUET I SAGER OM SEKSUELLE KRÆNKELSER AF BØRN MV.

Med lovudkastet foreslås det, at der i sager om grove tilfælde af seksuelt misbrug af børn i henhold til erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2, bør gælde en nedre grænse på 150.000 kr. i godtgørelse for tort.

Det fremgår endvidere af udkastet, at domstolene, når de udmåler tortgodtgørelse i sager om seksuelle overgreb, fremover bør tage hensyn til den almindelige lønudvikling i overensstemmelse med principperne i erstatningsansvarslovens § 15, således at det sikres, at godtgørelsesniveauerne ikke stagnerer på 2017-niveau.

Institut for Menneskerettigheder skal bemærke, at EMD i sager, der omhandler krænkelse af artikel 3 i EMRK, har fastslået, at EMRK artikel 13 indeholder et krav om, at der i princippet skal være adgang til

---

¹ Østre Landsrets dom af 14. juni 2017:

<http://www.domstol.dk/oestrelandsret/nyheder/domsresumeer/Pages/Kom-muned%C3%B8mttilatbetalegodtg%C3%B8relsetiltretidligereanbragtepigepiger.aspx>

godtgørelse i anledning af offentlige myndigheders passivitet (kompensation for såkaldt "non-pecuniary damage").²

Det følger videre af praksis fra EMD, at udmålingen af godtgørelse på nationalt plan skal svare til EMD's udmåling af godtgørelse efter EMRK artikel 41.³ Ved krænkelser af forbuddet mod umenneskelig eller nedværdigende behandling efter EMRK artikel 3 fastsættes godtgørelsen efter artikel 41 normalt i størrelsesordenen 20.000-60.000 euro (svarende til 150.000-450.000 kr.).⁴

Instituttet bemærker i den anledning, at Østre Landsret i dom af 14. juni 2017 tillagde EMD's praksis om udmåling af tortgodtgørelse i sager om krænkelse af artikel 3 betydning i vurderingen af de rejste godtgørelseskrav mod Slagelse Kommune.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at det i lovbemærkningerne tilføjes, at domstolene, ved udmåling af tortgodtgørelsens størrelse i sager om overgreb mod børn, skal inddrage praksis fra EMD om udmåling af godtgørelse jf. EMRK artikel 41.

OFFERERSTATNINGSLOVENS 72-TIMERSREGEL

Det fremgår af lovudkastet, at anmeldelsesfristen på 72 timer fremover ikke vil gælde for sager vedrørende voldtægts ofre, ofre for incest og børn, der har været udsat for seksuelt misbrug.

Institut for Menneskerettigheder finder generelt den forslåede ændring af offererstatningslovens § 10 positiv, idet ændringen vil finde anvendelse på skader forvoldt ved overtrædelser, der er begået to år før lovændringens forventede ikrafttræden den 1. januar 2018. Hertil kommer, at Erstatningsnævnet af egen drift vil genoptage tidligere afslag på offererstatning i de nævnte sager, jf. udkastet side 45.

I den sammenhæng noterer instituttet sig, at det i udkastet på side 29 oplyses, at Erstatningsnævnets dispensationspraksis i de nævnte sager er lempelig, og at det på side 45 i udkastet bemærkes, at

---

² EMD, sagen Z m.fl. mod UK, sagsnr.: 29392/95, præmis 109.

³ EMD, Scordino mod Italien, sagsnr.: (nr.1) (36813/97), præmis 109.

⁴ Den Europæiske Menneskerettighedskonvention med kommentarer (3. udg., 2011), bd. 2, s. 1168.

Erstatningsnævnet forsat vil have mulighed for at dispensere i sager vedrørende skader forvoldt ved overtrædelser, der er begået for mere end to år fra lovændringens forventede ikrafttræden.

Med venlig hilsen

Jonas Christoffersen

DIREKTØR

Justitsministeriet
Att.: Formueretskontoret
Slotsholmen 10
1216 København K
jm@jm.dk / ml@jm.dk

København, den 8. august 2017

Vedrørende høring over udkast til forslag til lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser – 2016-430-0030

Foreningen Joan-Søstre har modtaget ovennævnte høring.

Joan-Søstre, som i over 40 år har rådgivet kvinder udsat for vold, voldtægt, incest og sexuel chikane, har med interesse læst ovennævnte lovforslag. En del af forslaget udgør en markant forbedring af forholdene for ofre for seksuelt misbrug, herunder omkring fastsættelse af en nedre grænse for torterstatninger, ophævelse af 72-timersreglen og afskaffelsen af forældelsesfristerne for gerningsmandens strafansvar og det offentliges erstatningsansvar.

Vi har også med tilfredshed konstateret, at Justitsministeriet har valgt, som led i sin afvejning af hensynene for og imod forældelsesfristen i sager om seksuelt misbrug af børn, at lade hensyn til gerningsmanden vige til fordel for de helt særlige hensyn til barnet i disse særdeles grove forbrydelser.

For så vidt angår forslagets § 5 om forældelse af lovovertrædelser, som allerede var forældede før lovens ikrafttræden, skal vi henlede opmærksomheden på Østre Landsrets afgørelse af 14. juni 2017. Sagen var en erstatningssag anlagt af tre søstre mod Slagelse Kommune. De tre søstre var blevet seksuelt misbrugt under anbringelse på et opholdssted/familiepleje. Østre Landsret fastslog med sin dom, at Slagelse Kommune havde tilsidesat sin handlepligt efter artikel 3 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og efter de dagældende bestemmelser i serviceloven, idet kommunen havde undladt at undersøge forholdene hos plejefamilien, hvor søstre var anbragt på trods af karakteren og alvoren af forskellige indberetninger, som var givet til kommunen. Østre Landsret udtalte i afgørelsen, at ud fra en proportionalitetsafvejning af kommunens forpligtelser i henhold til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention kunne ofrenes krav på godtgørelse ikke være forældet. Vi skal derfor påpege, at lovforslagets § 5 er i strid med landsrettens dom og forslå, at § 5 ændres, således at der i sager om seksuelt misbrug af anbragte børn ikke kan ske forældelse af det offentliges erstatningsansvar. En sådan regel bør være gældende også i sager, hvor misbrugt

ikke har et omfang, så det indebærer en overtrædelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 3.

Ligeledes vil vi påpege, at Justitsministeriet i forbindelse med den omhandlede ændring af forældelsesreglerne vedrørende det offentliges erstatningsansvar tilsyneladende helt har undladt at overveje tilsvarende ændringer vedrørende overgreb udført mod voksne med betydelige psykiske/kognitive handicap, uanset om den pågældende har været udsat for overgreb under anbringelse i botilbud og lignende under de sociale tilsyn. De samme beskyttelseshensyn, som gør sig gældende over for anbragte børn og unge under 18 år, bør vel også vises denne særlige gruppe voksne, som ikke nødvendigvis har valgt eget opholdssted. Da ingen af de foreninger, som normalt repræsenterer denne gruppe voksne, er nævnt på høringslisten, har vi samtidigt med afgivelse af dette høringsvar sendt kopi af svaret til Landsforeningen LEV, Landsforeningen Sind og Hjerneskadeforeningen.

Såfremt vi kan bistå med yderligere oplysninger eller bemærkninger, står vi naturligvis til rådighed. Vedhæftet følger en folder om os og vores arbejde.

Med venlig hilsen

Joan-Søstrene

C.C. lev@lev.dk, landsforeningen@sind.dk, info@hjerneskadeforeningen.dk

JOAN-SØSTRENE Rådgivning & oplysning om overgreb på kvinder
C/O DANNER, NANSENSGADE 1, 1366 KØBENHAVN V
TELEFON: +45 3314 7484 - WWW.JOAN-SOESTRENE.DK

ÅBNINGSTIDER: Mandag og torsdag kl. 18.00 - 20.30

Gratis og anonym rådgivning og samtale til kvinder udsat for vold, voldtægt, incest og sexuel chikane. Rådgivningen har åbent for personlige og telefoniske henvendelser.

Høring over udkast til lovforslag om ændring af lov om forældelse af fordringer mv.

Justitsministeriet har ved brev af 13. juni 2017 sendt udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser i høring. Nedenfor følger KL's bemærkninger til udkastet til lovforslag.

Udkastet til lovforslag

Med lovforslagets § 2, nr. 1, foreslås indført et nyt stk. 5 i § 3 i lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven, lovbekendtgørelse nr. 1238/2015):

"Stk. 5. Fordringer på erstatning eller godtgørelse, som udspringer af, at en offentlig myndighed, jf. forvaltningslovens § 1, stk. 1 og 2, har tilsidesat lovbestemte forpligtelser over for en person under 18 år i forbindelse med overgreb begået over for denne, forældes ikke."

Det foreslås således at afskaffe de nugældende forældelsesfrister for de pågældende krav sådan, at der fremadrettet ikke skal gælde nogen forældelsesfrister herfor.

Justitsministeriet understreger i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, afsnit 2.2.2, side 16, at der ikke med afskaffelsen af forældelsesfristerne ændres ved, at der skal føres bevis for det anførte erstatnings- eller godtgørelseskrav, og at det med tiden bliver sværere at løfte denne bevisbyrde.

Det fremgår desuden af de almindelige bemærkninger til lovforslaget, afsnit 2.2.3, side 18, at der ikke med lovforslaget tages stilling til, hvornår en offentlig myndighed ifalder et erstatningsansvar over for en person under 18 år som følge af tilsidesættelse af lovbestemte forpligtelser. De almindelige erstatningsretlige betingelser for at ifalde et ansvar vil således skulle være opfyldt, førend et krav kan gøres gældende over for en offentlig myndighed. Udgangspunktet efter danske erstatningsretlige principper er, at en offentlig myndighed kan blive ansvarlig, såfremt myndigheden har handlet culpøst. Herudover skal der være årsagssammenhæng mellem kravet (den indtrådte skade) og den culpøse handling, og der skal foreligge adækvans, dvs. at skaden skal være påregnelig for myndigheden.

I samme afsnit, side 18, er det anført, at det efter den foreslåede bestemmelse ikke kræves, at der foreligger en straffedom for overgrebene, og at det således vil være op til en domstol at vurdere, om det påståede overgreb har fundet sted i de tilfælde, hvor der ikke foreligger en straffedom.

Dato: 25. august 2017

Sags ID: SAG-2016-04457
Dok. ID: 2382325

E-mail: NIJU@kl.dk
Direkte: 3370 3370

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 3

KL's bemærkninger

Indledningsvis bemærkes, at KL ikke har indholdsmæssige bemærkninger til forslaget om at afskaffe forældelsesfristerne for krav på erstatning og godtgørelse, som udspringer af, at en offentlig myndighed har tilsidesat lovbestemte forpligtelser over for en person under 18 år i forbindelse med overgreb begået over for denne.

KL bemærker dog, at afskaffelse af forældelsesfristerne for de pågældende krav vil kunne føre til ressourcekrævende procesførelse om bevismæssigt usikre krav, som kan vise sig formålsløs - og samtidigt psykisk belastende - for de berørte personer, fordi de ikke kan føre bevis for deres krav.

Det bemærkes i den forbindelse, at kommunalfuldmagtsreglernes forbud mod begunstiggelse af enkeltpersoner indebærer, at en kommune ikke som led i en forligsmæssig løsning af en tvist kan yde erstatning og/eller godtgørelse til en borger, hvis kommunen ikke med en vis grad af sandsynlighed har en juridisk forpligtelse til at betale noget sådant til borgeren.

Det er KL's umiddelbare vurdering, at afskaffelse af forældelsesfristerne ikke vil føre til, at kommunerne i langt højere grad end hidtil vil kunne indgå forlig og dermed undgå, at der føres retssager om den pågældende type krav. Dette skyldes, at det i sager om meget gamle forhold - på grund af bevistvivl - må forventes ret ofte at være vanskeligt med tilstrækkelig sikkerhed at kunne fastslå, om kommunen har pådraget sig et erstatningsansvar, som medfører en juridisk forpligtelse til at udbetale erstatning og/eller godtgørelse til de pågældende borgere.

Afskaffelse af forældelsesfristerne vil således kunne medføre, at der fremtidigt vil blive ført flere retssager om den omhandlede type krav mod kommuner. Dette vil indebære, at betydelige offentlige midler fremtidigt vil blive brugt på retssagsførelse, herunder kommunale midler til betaling af advokater. Sådant brug af betydelige offentlige midler til retssagsførelse er efter KL's opfattelse uhensigtsmæssig.

KL opfordrer derfor regeringen til at etablere en fond, der kan stå for udbetaling af erstatning og godtgørelse til personer, der som børn har været udsat for overgreb - uden at de pågældende personer skal igennem en opslidende og ressourcekrævende retssag.

En sådan fond kan stå for udbetaling af erstatning og godtgørelse i sager, hvor såvel anbragte som ikke-anbragte børn har været udsat for overgreb begået af fx plejeforældre eller forældre. Udbetaling af erstatning og godtgørelse fra fonden ville betyde, at samfundet anerkender, at de pågældende børn har været udsat for et svigt - uden at der skal bruges mange økonomiske og menneskelige ressourcer på at føre retssager. Etablering af fonden vil naturligvis ikke forhindre børnene i at anlægge retssag mod de relevante offentlige myndigheder, men behovet herfor ville formodentlig mindskes.

Dato: 25. august 2017

Sags ID: SAG-2016 04457
Dok ID: 2382325

E-mail: NIJU@kl.dk
Direkte: 3370 3379

Wedekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 3

Ordnningen ville have visse lighedspunkter med den ordning, der i dag er kendt fra offererstatningsloven¹, som indebærer, at staten yder erstatning og godtgørelse for personskade, der forvoldes ved overtrædelse af straffeloven.

I sager, hvor det ved straffedom er fastslået, at det pågældende barn har været udsat for overgreb, vil fonden naturligvis kunne lægge dette til grund ved behandling af en ansøgning om erstatning og godtgørelse. I andre tilfælde må fonden foretage en konkret vurdering af, om barnet har været udsat for overgreb – svarende til den vurdering Erstatningsnævnet i dag foretager vedrørende eventuelle straffelovsovertrædelser i relation til offererstatningsordningen.

Hvis der er begået overgreb, må fonden derudover foretage en konkret vurdering af, om den pågældende offentlige myndighed har pådraget sig et ansvar ved at handle i strid med sine lovbestemte forpligtelser.

Afslutningsvis bemærkes, at KL i øvrigt er enige i – som anført i lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 3, side 32 - at lovforslaget vil medføre merudgifter for kommunerne, og KL ser frem til at indgå i dialog med Justitsministeriet herom, jf. DUT-principperne.

Dato: 25. august 2017

Sags ID: SAG-2016-04457
Dok. ID: 2382325

E-mail: NIJU@kl.dk
Direkte: 3370 3379

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 3

---

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1209 af 18. november 2014 om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser.

LANDSFORENINGEN af FORSVARSAADVOKATER

Formand: Kristian Molgaard
Solbjergvej 3, 2.
2000 Frederiksberg
20 64 44 23
krm@boelskifteadvokater.dk

Sekretariat: Peter Trudso
Farvergade 27
1463 København K
28 13 64 95
pt@strafferechtsadvokaten.dk
www.lffa.dk

Justitsministeriet

jm@jm.dk og mll@jm.dk

15. august 2017

Høring over udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (sagsnr. 2016-430-0030)

I mail af 13. juni 2017 har Justitsministeriet med svarfrist den 15. august 2017 anmodet Landsforeningen af Forsvarsadvokater om bemærkninger til lovforslag om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (Afskaffelse af forældelsesfrister for gerningsmandens strafansvar i sager om seksuelt misbrug af børn og for erstatningskrav mod offentlige myndigheder for svigt i sager om overgreb mod børn, forhøjelse af niveauet for tortgodtgørelse for seksuelle krænkelser samt ophævelse af 72-timers reglen i sager om voldtægt, incest og seksuelt misbrug af børn).

Høringen har været forelagt Landsforeningen af Forsvarsadvokaters bestyrelse.

Lovforslagets §1:

Det foreslås at afskaffe forældelsesfrister for gerningsmandens strafansvar i sager om seksuelt misbrug af børn.

Efter de gældende bestemmelser i straffeloven afhænger forældelsesfristen som udgangspunkt af straffesammenhængen for den enkelte forbrydelse. Forbrydelser, der kan medføre fængsel på livstid, forældes ikke.

Der er allerede i den nugældende straffelov §93, stk. 3 fastsat en længere forældelsesfrist for overtrædelse af straffelovens § 223, stk. 1, og § 225, jf. § 223, stk. 1, idet forældelsesfristen her i intet tilfælde er mindre end 10 år.

Det fremgår endvidere specifikt i den nugældende straffelovs §94, stk. 4, at forældelsesfristen i sager om en række seksualforbrydelser mod børn, regnes fra forurettedes 21. år eller fra tvungen er ophørt for de tilfælde, hvor forurettede har været tvunget til at undlade at anmelde overtrædelsen til politiet.

Efter de allerede gældende bestemmelser afbrydes forældelsen, når pågældende gøres bekendt med sigtelsen eller anklagemyndigheden anmoder om rettergangsskridt, der medfører sigtelse.

Det er Landsforeningens opfattelse, at der allerede i den gældende straffelov er taget tilstrækkeligt hensyn til sagernes særlige karakter og grovhed og hensyn til, at offeret i disse sager ofte først langt ind i voksenlivet kan tale om misbruget.

Straffelovrådet anfører i betænkning 1534/2012 at de gældende regler allerede giver vide rammer for at drage gerningsmænd til ansvar i selv meget gamle sager, og påpeger at jo ældre sager, jo større er risikoen for materielt urigtige afgørelser. Særligt henvises der til den bevismæssige problematik, der består i disse sager, hvor der ofte ikke er andre beviser end forurettedes forklaring, som derfor skal afvejes over for tiltales forklaring.

Straffelovrådet anfører i betænkningen, at forældelsesfrister dels afskærer sager om gamle forhold, der bevismæssigt vil være vanskelige for Anklagemyndigheden at føre, og dels peger Rådet på, at nyttevirkningen af straf almindeligvis taber i styrke med årene.

Straffelovrådet fandt ikke anledning til i forbindelse med udarbejdelse af betænkningen i 2012 at fremsætte forslag om ændring af gældende forældelsesregler på området.

Landsforeningen af Forsvarsadvokater er enig med Straffelovrådets bemærkninger, særligt den bevismæssige problematik i sager af denne karakter, der ofte først rejses mange år efter, at kriminaliteten er ophørt. Bevisvanskelighederne i gamle sager vil i sagens natur gælde begge parter i sagen, men Landsforeningen finder forslaget meget vidtgående og betænkeligt, idet tiltalte i gamle sager som oftest vil være helt uden mulighed for at føre modbeviser, og det vil derfor være op til retten alene at vurdere troværdigheden af forurettedes forklaring over for tiltaltes forklaring.

Hvis det strafbare forhold for mange år siden er ophørt, og pågældendes livsførelse er forandret i den rigtige retning, vil straf virke uforholdsmæssigt hårdt og ikke have noget individualpræventivt formål. Hvis det strafbare forhold derimod ikke er ophørt, vil det seneste forhold fortsat efter de gældende regler være strafbart, og det vil efter Landsforeningens opfattelse være mindre betænkeligt at se bort fra ældre forhold.

Lovforslagets §4

Den gældende 72-timers regel i offerloven for politianmeldelse i sager om voldtægt, incest og seksuelt misbrug af børn, foreslås ophævet.

Det fremgår allerede af offerlovens §10, stk. 2 at Erstatningsnævnet kan dispensere fra anmeldelsesfristen på 72 timer, og dispensationsmuligheden anvendes i vidt omfang i praksis, bl.a. under hensyntagen til offerets tilstand efter den begåede forbrydelse.

Det er Landsforeningens opfattelse, at den foreslåede lovændring er unødvendig.

Landsforeningen har i øvrigt ikke bemærkninger til høringen.

Med venlig hilsen

Kristian Mølgaard

Landsorganisationen mod seksuelle overgreb

Til Justitsministeriet

Kolding den 15. august 2017

Vedr. Høring over Lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser - (2016-430-0030)

Landsforeningen mod seksuelle Overgreb LMSO er en paraplyorganisation for de centre, der arbejder med voksne med senfølger af seksuelle overgreb. Landsforeningens varetagelse af interesser for senfølgeramte strækker sig fra de retspolitiske aspekter af seksualforbrydelser til sundheds- og socialpolitiske spørgsmål, da konsekvenserne af seksuelle overgreb omfatter såvel fysiske og psykiske lidelser som sociale problemer og dysfunktioner.

Landsforeningens bemærkninger til lovforslaget følger nedenfor. Såfremt der er interesse for det, bistår vi gerne med yderligere oplysninger eller bemærkninger.

Med venlig hilsen

For Landsforeningen mod seksuelle Overgreb LMSO

Marianne Munk

Formand

Landsforeningen mod seksuelle Overgreb LMSOs bemærkninger til lovforslaget:

Ad straffelovens regler om forældelse af strafansvar i sager om seksuelt misbrug af børn *Landsforeningen LMSO tilslutter sig afskaffelse af forældelse af strafansvar i sager om seksuelt misbrug af børn.*

Afskaffelse af forældelsesfristen for anmeldelse af seksuelle overgreb i barndommen eller ungdommen har været én af LMSOs mærkesager siden foreningens stiftelse i 2010. Vi er således enige med Justitsministeriet i dets opfattelse af, at der i afvejningen af hensynene for og imod en ophævelse af forældelsesfristen i sager om seksuelt misbrug af børn må lægges betydelig vægt på hensynet til barnet, herunder navnlig at barnet ofte først som voksen er i stand til at fortælle andre om det seksuelle misbrug.

LMSO mener at loven bør finde anvendelse i alle sager om seksuelle overgreb mod børn, der er begået før lovens ikrafttræden.

I forbindelse med afskaffelse af strafferetlige forældelsesfrister for seksuelle overgreb mod børn vil en afskaffelse med tilbagevirkende kraft være til gavn for den forurettede men til ulempe for den krænkende part.

LMSO mener, at hensynet til ofret bør gå forud for hensynet til gerningspersonen. I bemærkningerne til lovforslaget peges der på, at der er tale om særdeles grove forbrydelser, som barnet ofte først er i stand til at fortælle om, når de er blevet voksne. Dette gælder også ofrene for forældede forbrydelser. Det er vores erfaring, at mange ofre for seksualforbrydelser i barndommen har været afskåret fra at føre en retssag, men i høj grad har brug for at kunne sætte det punktum i deres sag, som en anmeldelse og evt. retssag medfører.

Gerningspersonen har i gerningsøjeblikket været fuldt ud klar over, at han eller hun begik en forbrydelse, og en ændring af forældelsen betyder således ikke, at gerninger som førhen var lovlige, kriminaliseres. Derfor vil der ved en afskaffelse af forældelsesfristen med tilbagevirkende kraft alene være tale om, at forbrydelsen ikke længere er forældet.

Der er mange ofre, som ønsker at retsforfølge gerningspersonen. De er imidlertid afskåret fra dette, fordi den tid det har krævet at nå til en erkendelse af, at overgrebene fandt sted og var ulovlige, samt den personlige modenhed der kræves for at gå til politiet og gennemføre en retssag, har været for lang, og derfor er sagen i mellemtiden blevet forældet. Der er således et efterslæb af sager som - efter vores mening - bør kunne retsforfølges.

Ad straffelovens regler om forældelse af erstatnings- og godtgørelseskrav mod offentlige myndigheder i sager om misbrug af børn

LMSO tilslutter sig afskaffelse af forældelse af erstatnings- og godtgørelseskrav mod offentlige myndigheder i sager om misbrug af børn

LMSO er enig i Justitsministeriets opfattelse af, at der i sager, hvor en offentlig myndighed har svigtet et barn, der har været udsat for overgreb, er særlige hensyn som gør sig gældende, og som taler for en afskaffelse af forældelsesfristen.

Landsforeningen LMSO mener, at loven bør finde anvendelse i alle lovovertrædelser, der er begået før lovens ikrafttræden.

Ved en afskaffelse af forældelsesfristen for civilretlige krav mod offentlige myndigheder er lovgivningen ubetinget til gavn for borgerne og bør derfor gælde alle sager om offentlige myndigheders svigt af børn med tilbagevirkende kraft.

LMSO bakker således op om alle børn, som f.eks. Godhavnsdrene, der er blevet svigtet af myndighederne, og deres ønske om at føre civilretlige sager mod offentlige myndigheder. Ved at fjerne forældelsesfristen med tilbagevirkende kraft er det alene skyldsspørgsmålet domstolene skal tage stilling til, og ikke en evt. forældelse eller - som i sagen om Slagelse Kommunes svigt af tre søstre - dømme efter den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 3.

Ad erstatningsansvarslovens regler om tortgodtgørelse

LMSO er enig i Justitsministeriets opfattelse af, at der bør ske en generel forhøjelse af tortgodtgørelsesniveauerne i sager om seksuelle krænkelser, at der indføres en nedre grænse samt, at tortgodtgørelserne bør udvikle sig i takt med den almindelige lønudvikling.

Ad offererstatningslovens 72-timersregel i sager om voldtægt, incest og seksuelt misbrug af børn

LMSO bakker op om en ophævelse af anmeldelsesfristen på 72 timer i sager om voldtægt, incest og sager om seksuelt misbrug af børn.

LMSO mener, at ophævelse af anmeldelsesfristen bør ske med tilbagevirkende kraft.

Det skal være en ret for alle ofre for voldtægt, incest og seksuelle overgreb at søge erstatning i stedet for at være henvist til at søge dispensation fra 72-timersregelen.

Lovens ikrafttræden

Landsforeningen LMSO mener, at loven skal være med tilbagevirkende kraft, så udkastet til lovtæksten derfor skal ændres således:

§ 5

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2018.

Stk. 2. § 1 finder også anvendelse på lovovertrædelser, der er begået før lovens ikrafttræden, medmindre forældelse efter de hidtil gældende regler er indtrådt før lovens ikrafttræden.

Stk. 3. § 2, nr. 1, finder også anvendelse på fordringer, der er stiftet før lovens ikrafttræden, medmindre forældelse efter de hidtil gældende regler er indtrådt før lovens ikrafttræden.

Stk. 4. § 3 finder anvendelse på erstatningsansvar for skader, der indtræder efter lovens ikrafttræden.

Stk. 5. § 4, nr. 1, finder ikke anvendelse på skader, der er forvoldt ved overtrædelser, der er begået mere end 2 år før lovens ikrafttræden. For sådanne skader finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Alt med gult bør udgå.

Afsluttende bemærkninger

Lovforslaget omfatter ikke de seksuelle overgreb mod børn og unge, som hører under straffelovens § 232 blufærdighedskrænkelser, hvilket efter LMSOs opfattelse er stærkt beklageligt.

Det er ikke udelukkende lovovertrædelser som "krænkelser af blufærdigheden", som i dag straffes via § 232 men også alvorlige seksuelle overgreb mod børn.

Overgreb med berøring invaderer både barnets fysiske og psykiske integritet. Overgrebene drejer sig f.eks. om tungekys, berøring af en barns kønsorganer (uden manipulation), befølinger andre steder på kroppen, at barnet skal manipulere den voksnes kønsorganer, at penis stimuleres mellem benene, ballerne, i armhulen el.lign. på barnet.

Overgreb uden berøring er efter LMSOs opfattelse ligeledes alvorlige seksuelle overgreb, da barnets psykiske integritet overskrides på groveste vis. Disse typer overgreb kan f.eks. være fotografering eller beluring i situationer, hvor barnet er nøgent, seksualisering, blottelse af kønsdele og/eller onani overfor barnet, at barnet skal posere seksuelt og fremvise egne kønsorganer og evt. onanere eller, at barnet skal været vidne til fremvisning af pornofilm eller andres samleje. Dertil kommer den type seksuelle overgreb som begås mod børn og unge via Internettet.

Ligesom i de sager om seksuelle overgreb, som er omfattet af lovforslaget, er det kendetegnende for børn, som udsættes for de såkaldte blufærdighedskrænkelser, at børnene er udsatte i en lang årrække og, at gerningspersonen ofte er en omsorgsperson. Som voksne kan deres symptomer være lige så invaderende som, hvis der er tale om penetration under overgrebet.

I Straffelovrådets betænkning nr. 1534/2012 om seksualforbrydelser fremgår det, at § 232 er en generel opsamlingsparagraf og at den anvendes hyppigere end samtlige øvrige strafbestemmelser tilsammen. Alene af den grund mener LMSO, at der vil være grundlag for at indskrænke strafbestemmelserne i § 232 til kun at omfatte reelle krænkelser af blufærdigheden og ikke som i dag regulære seksuelle overgreb mod børn.

Det kan virke paradoksalt, at man kan komme i en situation, hvor seksuelle overgreb, der hører under § 232 mod et barn eller en ung, som er blevet fotograferet eller filmet, kan udløse straf for optagelse af pornografisk materiale efter § 226, mens der ikke kan straffes for de dokumenterede seksuelle overgreb, som er blevet begået mod barnet, fordi overgrebene er forældede.

Landsforeningen mod seksuelle Overgreb LMSO opfordrer på baggrund af ovenstående til:

- 1) At § 232 revideres. Seksuelle overgreb mod børn og blufærdighedskrænkelser mod voksne efter § 232 bør efter LMSOs opfattelse adskilles tydeligt i to forskellige paragraffer.
- 2) At forældelsesfristen ligeledes ophæves for de seksuelle overgreb mod børn, som i dag ligger under § 232.

Rådgivning og bisidderhjælp til ofre for seksuelle overgreb i barndommen

Der bør etableres tilbud om rådgivning og bisidderhjælp til ofre for seksuelle overgreb i barndommen og ungdommen.

En ophævelse af forældelsesfristen kan efter Landsforeningen LMSOs opfattelse ikke stå alene. Den bør følges op af etablering af tilbud om rådgivning og bisidderhjælp i forbindelse med ønsket om at anmelde de seksuelle overgreb.

I debatten om afskaffelse af forældelsesfristen har et argument mod afskaffelse været, at ofret kan opleve en frifindelse af krænkeren pga. bevisets stilling som en yderligere krænkelse. Ved at hjælpe ofrene til at træffe et valg om evt. anmeldelse på et oplyst grundlag kan følelsen af yderligere krænkelse imødegås.

Landsforeningen LMSO opfordrer regeringen i forlængelse af evt. vedtagelse af dette lovforslag at sikre retten til rådgivning og bisidderhjælp gennem anden lovgivning samt at sikre finansieringen af etablering og drift af tilbuddet.

Tortgodtgørelse

Det bør indskræpes over for kommunerne, at tortgodtgørelse ikke må modregnes kontanthjælp, uddannelseshjælp og lign. ydelser.

I TV2-dokumentaren "Pigen fra Tøndersagen – min historie" fortalte Zandra Berthelsen, hvis far og mor samt flere gerningsmænd blev dømt for seksuelle overgreb, at erstatningen hun modtog blev modregnet i hendes kontanthjælp.

LMSO mener, det skal undersøges, i hvilket omfang der er truffet denne type lovstridige afgørelser, så der kan blive rettet op på evt. andre sager. Sensølgere har sjældent den fornødne indsigt i lovgivningen eller netværk og overskud til at klage over afgørelsen. Da der her er tale om særdeles sårbare mennesker, bør det indskræpes over for kommunerne, at ulovlig praksis ikke må finde sted.

Justitsministeriet
Formueretskontoret
Att.: Fuldmægtig Mathias Mikkelsen

14. august 2017

Bemærkninger til udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser

Mødrehjælpen vil gerne takke for muligheden for at komme med bemærkninger til lovforslaget.

Vi mener overordnet, at det er særdeles positivt, at regeringen ønsker at styrke retssikkerheden for ofre til overgreb mod børn.

Vi anerkender – som det er beskrevet i bemærkningerne til lovforslaget – at bevisbyrden kan være vanskelig at løfte mange år efter overgrebet. Dog mener vi, at det helt centrale ved lovforslaget er, at det fastholder myndighedernes ansvar over for ofre for overgreb.

Som det er veldokumenteret, kan ofre for overgreb have særdeles vanskeligt ved at rejse sagen før mange år efter overgrebet. Ofrenes retssikkerhed i at kunne retsforfølge både udover og myndigheder efter vanlig forældelsesfrist er derfor principiel.

Vi håber, at lovforslaget kan være med til at skærpe ansvarlige myndigheders pligt til at handle og iværksætte støtte ved mistanke om overgreb mod børn. Mødrehjælpen støtter således lovforslaget.

Med venlig hilsen

Mads Roke Clausen
Direktør

Justitsministeriet
Formueretskontoret
Slotholmsgade 10
1216 København K.

Att.: Mathias Mikkelsen

d. 15. august 2017

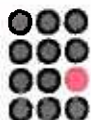
Vedr.: Høringsvar vedr. lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af forordninger, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser.

Offerrådgivningen i Danmark indsender hermed vores svar vedrørende ovennævnte lovforslag, som også indeholder et forslag om støtte til ofre, som ønsker at melde et seksuelt overgreb på et senere tidspunkt.

Med venlig hilsen

Else Marie Buck
Landsformand
Offerrådgivningen i Danmark

Offerrådgivningen

OFFER
VIDNE
PÅRØRENDE

offerraadgivning.dk

Høringsvar vedr. forslag af 13. juni 2017 til lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser.

Høringen omfatter 4 punkter:

1. Afskaffelse af forældelsesfrister for gerningsmandens strafansvar i sager om seksuelt misbrug af børn,
2. Afskaffelse af forældelsesfrister for erstatningskrav mod offentlige myndigheder for svigt i sager om overgreb mod børn.
3. Forhøjelse af niveauet for tort godtgørelse for seksuelle krænkelser samt
4. Ophævelse af 72-timers reglen i sager om voldtægt, incest og seksuelt misbrug af børn.

AD 1.

De nugældende forældelsesregler er som udgangspunkt fra 1967. I 2000 ændrede man forældelsesreglen vedr. seksuelle krænkelser af børn, således at fristen først begynder at løbe, når den forurettede fylder 18 år. Denne frist er i 2013 ændret til 21 år.

Lovforslaget indeholder ikke nogen konkret begrundelse for, hvorfor justitsministeren nu foreslår, at forældelsesfristen helt afskaffes. Der er således f.eks. ikke henvist til, om lempelserne i 2000 og 2009 medførte et ændret anmeldelsesmønster og et øget antal domfældelser. Ligeledes er der ikke overvejelser i forslaget vedr. mulige konsekvenser for en seksuelt misbragt person, som melder en sag i en sen alder.

Offerrådgivningen i Danmark (OID) anser ethvert seksuelt overgreb/misbrug for en alvorlig forbrydelse med alvorlige (sen)følger for ofret, men vi har vanskeligt ved at gennemskue de scenarier, der kan opstå ved en total afskaffelse af forældelsesfristen og med en anmeldelse i en sen alder. OID vil overlade til politikerne at tage stilling hertil.

Det er veldokumenteret, at mange først søger hjælp for seksuelle krænkelser, når de bliver voksne. Det er, efter OID's mening, derfor særdeles vigtigt her at fokusere på den hjælp, der tilbydes disse ofre. Uanset om forældelsesreglerne ændres, bør de nuværende tilbud udvides og styrkes, herunder tilbud om grundig rådgivning og bisidderhjælp inden en evt. anmeldelse.

AD 2.

Forældelsesreglerne for erstatningskrav mod det offentlige bør følge de strafferetslige forældelsesregler.

AD 3.

OID kan tiltræde forslaget.

AD 4.

OID kan tiltræde forslaget med den tilføjelse, at 72-timers reglen burde ophæves i alle sager, da den kun giver anledning til besvær og misforståelser. De sager, hvor den har betydning, er i praksis næsten kun sager, hvor man ikke kan finde gerningsmanden, men hvor det er klart, at der foreligger en kriminel krænkelse af ofret. Det er et ganske lille antal sager.

Offerrådgivningen

OFFER
VIDNE
PÅRØRENDE

offerraadgivning.dk

Fra: Jan Hempel [Jan.Hempel@politiforbundet.dk]
Sendt: 15. juni 2017 11:50
Til: Justitsministeriet; Mathias Mikkelsen
Emne: VS: Høring over Lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser - (2016-430-0030)
Vedhæftede filer: Høringsbrev (generel) [DOK2246640].pdf; Høringsliste [DOK2250324].pdf; LF af 13. juni 2017 (Retfærdighedsudspillet) til udsendelse i høring [DOK2308820].pdf; fesdPacket.xml

Til Justitsministeriet.

Politiforbundet har ingen bemærkninger til udkastet til lovforslaget om ændring af straffeloven mv.

Politiforbundets jr.nr. 2017-00459.

På forbundets vegne - og med venlig hilsen

Jan Hempel
Forbundssekretær

H. C. Andersens Boulevard 38
DK-1553 København V

Tlf. +45 3345 5900
E-mail mail@politiforbundet.dk

Fra: Justitsministeriet [<mailto:jm@j.m.dk>]
Sendt: 13. juni 2017 15:33
Til: law@law.aau.dk; jura@au.dk; samfund@advokatsamfundet.dk; samfund@advokatsamfundet.dk; amnesty@amnesty.dk; brd@brd.dk; bf@boernesagen.dk; bv@bornsvilkar.dk; cfv@rh.regionh.dk; aarhus.cfv@rm.dk; rigshospitalet@rh.regionh.dk; cbs@cbs.dk; blg@danner.dk; sekretariatet@danskkvindesamfund.dk; ds@socialrdg.dk; mail@danskeadvokater.dk; regioner@regioner.dk; dommerforeningen@gmail.com; dkr@dkr.dk; §Direktoratet for Kriminalforsorgen <dfk@kriminalforsorgen.dk>; hoeringer@dommerfm.dk; §Erstatningsnævnet (954Erstatningsnævnet) <erstatningsnaevnet@erstatningsnaevnet.dk>; sherin@exitcirklen.dk; lsc@ankl.dk; fsd@rk.dk; formand@foreningenfar.dk; info@humanrights.dk; mail@joan-soestrene.dk; info@justitia-int.org; kl@kl.dk; kvr@kvinderaad.dk; jurfak@jur.ku.dk; pt@strafferetsadvokaten.dk; info@voldsramtekvinder.dk; voldsofre@voldsofre.dk; krim@krim.dk; sekretariat@lokk.dk; kontakt@lms0.dk; moedrehjaelpen@moedrehjaelpen.dk; sk@offerraadgivning.dk; landsforeningen@plejefamilierne.dk; Politiforbundet <mail@politiforbundet.dk>; hoeringer@redbarnet.dk; formand@retspolitik.dk; rigsadvokaten@ankl.dk; politi@politi.dk; kontakt@seksualpolitik.dk; sl@sl.dk; law@sam.sdu.dk; vm@taenketankenvm.dk
Emne: Høring over Lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser - (2016-430-0030)

Se vedhæftede bilag.

RETSPOLITISK FORENING

HØRINGSSVAR

Til: Justitsministeriet.

Høring over udkast til lovforslag om ændring af straffeloven og om ændring af andre love.

Høringsbrev af 13. juni 2017- med svarfrist 15. august 2017.

Svar til: jm@jm.dk og mll@jm.dk

Att: Formueretskontoret - sagsnr. 2016-430-0030

Retspolitisk Forening kan i det hele støtte lovforslaget, dvs. ændringerne i de fire nævnte love, da de giver krænkede børn bedre og sikrere rettigheder, hvortil kommer at ophævelsen af forældelsesfrister for strafansvar også vil være i børnenes interesse (psykisk mv.), også når børnene er blevet voksne. -

Vi er – som Straffelovsrådet i betænkning 1534/2012 – bevidste om, at ophævelsen af forældelsesfrist for strafansvar, kan give domstolene særlige problemer mht. beviser og bevisbedømmelse, når straffesager anlægges måske mange år efter forbrydelse. Vi har imidlertid tillid til, at domstolene kan håndtere sådanne sager på fair vis.

Det er også positivt, at lovforslaget går videre end justitsministerens retfærdighedsudspil fra december 2016, så det offentlige fastholdes på deres ansvar over for børn, mod hvem der er begået overgreb (seksuelt eller andet overgreb), ved den offentlige myndigheds tilsidesættelse af lovbestemte forpligtelser, herunder om udøvelse af tilsyn og kontrol.

København, den 14. august 2017

Peter Amborg
Bestyrelsesmedlem

Brit Havsager
Bestyrelsesmedlem og sekretær

Justitsministeriet
Formueretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

RIGSADVOKATEN
FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON: 7268 9000
FAX: 7268 9004
E-MAIL: RIGSADVOKATEN@ANKL.DK
www.anklagemyndigheden.dk

DATO 5. juli 2017

JOURNAL NR.
RA-2017-3200601-4

SAGSBEHANDLER: JMA/

Høring over udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser

Ved e-mail af 13. juni 2017 (sagsnr. 2016-430-0030) har Justitsministeriet anmodet om Rigsadvokatens eventuelle bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser.

Det foreslås med lovudkastet blandt andet, at forældelsesfristen for gerningsmandens strafansvar i sager om seksuelt misbrug af børn ophæves.

Jeg skal i den forbindelse bemærke, at det i givet fald må antages at kunne indebære bevismæssige vanskeligheder for anklagemyndigheden at føre det tilstrækkelige bevis til domfældelse i nogle af de ældre sager om seksuelt misbrug af børn. Som det fremgår af bemærkningerne til lovudkastet (afsnit 2.1.2), vil der således i disse sager ofte ikke være andre væsentlige beviser end forurettedes forklaring over for den mistænkte forklaring. Anklagemyndigheden skal derfor kunne bevise ud over enhver rimelig tvivl, at vidnets forklaring er så troværdig, at det i givet fald alene på dette grundlag er forsvarligt for retten at tilsidesætte den tiltaltes forklaring som utroværdig og dømme den pågældende for et seksuelt misbrug begået mange år tidligere.

Jeg har ikke i øvrigt bemærkninger til lovudkastet.

Med venlig hilsen

Ole Hasselgaard
rigsadvokat

Fra: JAN040@politi.dk
Sendt: 11. august 2017 12:25
Til: Justitsministeriet; Mathias Mikkelsen
Cc: kos-Direktionssekretariatet@politi.dk; pol-forkontor@politi.dk; kos-koncern-budgetcentret@politi.dk; KGP002@politi.dk
Emne: VS: VS: Høring over Lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser - (2016-430-0030)*er printet i 2 eks./VTR* Flyttes til Formueret /Stine
Vedhæftede filer: Høringsbrev (generel) [DOK2246640].pdf; Høringsliste [DOK2250324].pdf; LF af 13. juni 2017 (Retfærdighedsudspillet) til udsendelse i høring [DOK2308820].pdf; fesdPacket.xml

Justitsministeriet har nedenfor anmodet om Rigspolitiets eventuelle bemærkninger til vedhæftede høring over lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser.

Rigspolitiet skal i den anledning oplyse, at det fremsendte udkast til lovforslag ikke giver anledning til bemærkninger bortset fra, at Rigspolitiet i relation til pkt. 3, hvor det anføres, at retfærdighedsudspillet finansieres ved en reduktion af reserven til politiets internationale beredskab på 2,1 mio. kr. årligt, forudsætter, at der er tale om den allerede foretagne reduktion ved FFL18 og ikke en yderligere reduktion.

Med venlig hilsen

Janne Holstein Pehrson
Politifuldmægtig

Rigspolitiet
Nationalt Efterforskningscenter (NEC)
Ejby Industrivej 125-135
2600 Glostrup

Mobil: +45 41749027
e-mail: jan040@politi.dk

Web: www.politi.dk
Facebook: facebook.com/politi
Twitter: twitter.com/rigspoliti

Fra: POL FP Forkontor Sikker
Sendt: 15. juni 2017 10:37
Til: POL FP NEC Juridisk sekretariat
Emne: VS: Høring over Lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser - (2016-430-0030)

Fra: Seksualpolitisk Forum [kontakt@seksualpolitik.dk]
Sendt: 7. august 2017 14:44
Til: Justitsministeriet
Emne: Re: Høring over Lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser - (2016-430-0030)

Udtalelse vedr. forslag om afskaffelse af forældelsesfristen i sagen om seksuelt misbrug af børn.

Seksualpolitisk Forum deler regeringens bekymring over ofrenes retsstilling i sagen om seksuelt misbrug af børn, og ønsker at sikre ofrene optimale juridiske og økonomiske muligheder for at få retfærdighed og støtte.

Alligevel fraråder vi at forlænge forældelsesfristen i sager om seksuelt misbrug af børn, da vi ikke mener dette i sidste ende styrker ofrenes retsstilling eller livskvalitet.

Seksualpolitisk Forum opfordrer regeringen til at lytte til straffelovsrådets advarsler vedr. stramningen:

1. Loven giver allerede i dag vide muligheder for retsforfølgelse af krænkerere.
2. En udvidelse af forældelsesfristen vil åbne for meget gamle sager, hvilket øger sandsynligheden for materielt urigtige afgørelser (f.eks. frifindelser på grund af ringe beviser, men hvor ofret evt. vil føle at krænkeren er blevet rehabiliteret).
3. Nyttetvirkningen af straf for meget gamle sager er meget lille m.h.t. almenprævention, gengældelseshensyn og individualprævention.

En afskaffelse af forældelsesfristen vil således formentlig ikke øge ofrenes retssikkerhed.

Seksualpolitisk Forum opfordrer regeringen til, at man i stedet for at afskaffe forældelsesfristen, fokuserer på to punkter:

1. Vi opfordrer til at man udvider mulighederne for at ofrene kan søge rådgivning og økonomisk hjælp til behandling, herunder den psykologiske støtte de måtte føle, at de har behov for. På den måde sikrer vi at ofrenes livskvalitet kommer i centrum.
2. At man øger mulighederne for at sagsøge myndighederne for manglende reaktioner eller tilsyn (som det foreslås i lovforslaget.)

På vegne af Seksualpolitisk Forum,
Peter Edelberg, ekstern lector, Københavns Universitet
e-mail: edelberg@hum.ku.dk

København
14. juli 2017

Vedr. Høring over Lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser

Til Justitsministeriet
Att.: Mathias Mikkelsen

Tænketanken VM – Viden om Mænd takker for muligheden for at afgive høringssvar til udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser.

Tænketanken VM – Viden om Mænd har intet at bemærke og bakker op om ændringsforslagene.

Med venlig hilsen

Marie Valentin Beck

Fra: Landsforeningen-Spor [kontakt@landsforeningen-spor.dk]
Sendt: 15. august 2017 19:03
Til: Justitsministeriet; Mathias Mikkelsen
Emne: Høringssvar vedr. 2016-430-0030
Vedhæftede filer: 2016-430-0030_Landsforeningen_Spor.pdf

Til Justitsministeriet

Hermed sendes høringssvar til udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser.

Landsforeningen Spor er ikke på høringslisten, men da Spor er en interesseorganisation for voksne med senfølger af seksuelle overgreb i barndommen og ungdommen, og loven derfor i høj grad vedrører vores medlemmers forhold, ser vi gerne at vores bemærkninger til lovforslaget vil blive forelagt Retsudvalget på linje med organisationerne med høringsret.

Med venlig hilsen
P.v.a. Landsforeningen Spor

Helle Borrowman
Formand
Mobil: 28357178

Til Justitsministeriet

jm@jm.dk og mll@jm.dk

Frederiksberg den 15. august 2017

Vedr. høring over udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser

Bruger- og interesseorganisationen Landsforeningen Spor arbejder for bedre vilkår for voksne med senfølger af seksuelle overgreb. Landsforeningens varetagelse af interesser for senfølgeramte strækker sig fra de retspolitiske aspekter af seksualforbrydelser, vores medlemmer har været udsat for, til sundheds- og socialpolitiske spørgsmål, da konsekvenserne af seksuelle overgreb omfatter såvel fysiske og psykiske lidelser som sociale problemer og dysfunktioner.

Det er vores opfattelse, at vi som interesseorganisation - med oparbejdet viden og indsigt i senfølger af seksuelle overgreb - naturligt hører hjemme på en høringsliste om lovændringer vedr. seksuelle overgreb mod børn, forældelsesfrister o.lign., hvorfor vi anmoder om fremtidig høringsret til Landsforeningen Spor.

Vi håber ligeledes at Justitsministeriet vil finde det relevant fremover, at indkalde Landsforeningen Spor til evt. møder på linje med andre offerorganisationer.

Landsforeningen Spors bemærkninger til lovforslaget følger nedenfor. Såfremt der er interesse for det, bistår vi gerne med yderligere oplysninger eller bemærkninger.

Med venlig hilsen
Landsforeningen Spor

Landsforeningen Spors bemærkninger til lovforslaget:

Ad straffelovens regler om forældelse af strafansvar i sager om seksuelt misbrug af børn

Landsforeningen Spor tilslutter sig afskaffelse af forældelse af strafansvar i sager om seksuelt misbrug af børn.

Afskaffelse af forældelsesfristen for anmeldelse af seksuelle overgreb i barndommen eller ungdommen har været én af Landsforeningen Spors mærkesager siden foreningens stiftelse i 2008. Vi er således enige med Justitsministeriet i dets opfattelse af, at der i afvejningen af hensynene for og imod en ophævelse af forældelsesfristen i sager om seksuelt misbrug af børn må lægges betydelig vægt på hensynet til barnet, herunder navnlig at barnet ofte først som voksen er i stand til at fortælle andre om det seksuelle misbrug.

Landsforeningen Spor mener at loven bør finde anvendelse i alle sager om seksuelle overgreb mod børn, der er begået før lovens ikrafttræden.

I forbindelse med afskaffelse af strafferetlige forældelsesfrister for seksuelle overgreb mod børn vil en afskaffelse med tilbagevirkende kraft være til gavn for den forurettede men til ulempe for den krænkende part.

Spor mener, at hensynet til ofret bør gå forud for hensynet til gerningspersonen. I bemærkningerne til lovforslaget peges der på, at der er tale om særdeles grove forbrydelser, som barnet ofte først er i stand til at fortælle om, når de er blevet voksne. Dette gælder også ofrene for forældede forbrydelser. Det er vores erfaring, at mange ofre for seksualforbrydelser i barndommen har været afskåret fra at føre en retssag, men i høj grad har brug for at kunne sætte det punktum i deres sag, som en anmeldelse og evt. retssag medfører.

Gerningspersonen har i gerningsøjeblikket været fuldt ud klar over, at han eller hun begik en forbrydelse, og en ændring af forældelsen betyder således ikke, at gerninger som førhen var lovlige, kriminaliseres. Derfor vil der ved en afskaffelse af forældelsesfristen med tilbagevirkende kraft alene være tale om, at forbrydelsen ikke længere er forældet.

Der er mange ofre, som ønsker at retsforfølge gerningspersonen. De er imidlertid afskåret fra dette, fordi den tid det har krævet at nå til en erkendelse af, at overgrebene fandt sted og var ulovlige, samt den personlige modenhed der kræves for at gå til politiet og gennemføre en retssag, har været for lang, og derfor er sagen i mellemtiden blevet forældet. Der er således et efterslæb af sager som - efter vores mening - bør kunne retsforfølges.

Ad straffelovens regler om forældelse af erstatnings- og godtgørelseskrav mod offentlige myndigheder i sager om misbrug af børn

Landsforeningen Spor tilslutter sig afskaffelse af forældelse af erstatnings- og godtgørelseskrav mod offentlige myndigheder i sager om misbrug af børn

Spor er enig i Justitsministeriets opfattelse af, at der i sager, hvor en offentlig myndighed har svigtet et barn, der har været udsat for overgreb, er særlige hensyn som gør sig gældende, og som taler for en afskaffelse af forældelsesfristen.

Landsforeningen Spor mener, at loven bør finde anvendelse i alle lovovertrædelser, der er begået før lovens ikrafttræden.

Ved en afskaffelse af forældelsesfristen for civilretlige krav mod offentlige myndigheder er lovgivningen ubetinget til gavn for borgerne og bør derfor gælde alle sager om offentlige myndigheders svigt af børn med tilbagevirkende kraft.

Spør bakker således op om alle børn, som f.eks. Godhavnsdrene, der er blevet svigtet af myndighederne, og deres ønske om at føre civilretlige sager mod offentlige myndigheder. Ved at fjerne forældelsesfristen med tilbagevirkende kraft er det alene skyldsspørgsmålet domstolene skal tage stilling til, og ikke en evt. forældelse eller - som i sagen om Slagelse Kommunes svigt af tre søstre - domme efter den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 3.

Ad erstatningsansvarslovens regler om tortgodtgørelse

Landsforeningen Spør er enig i Justitsministeriets opfattelse af, at der bør ske en generel forhøjelse af tortgodtgørelsesniveauerne i sager om seksuelle krænkelser, at der indføres en nedre grænse samt, at tortgodtgørelserne bør udvikle sig i takt med den almindelige lønudvikling.

Ad offererstatningslovens 72-timersregel i sager om voldtægt, incest og seksuelt misbrug af børn

Landsforeningen Spør bakker op om en ophævelse af anmeldelsesfristen på 72 timer i sager om voldtægt, incest og sager om seksuelt misbrug af børn.

Spør mener, at ophævelse af anmeldelsesfristen bør ske med tilbagevirkende kraft.

Det skal være en ret for alle ofre for voldtægt, incest og seksuelle overgreb at søge erstatning i stedet for at være henvist til at søge dispensation fra 72-timersregelen.

Lovens ikrafttræden

Landsforeningen Spør mener, at loven skal være med tilbagevirkende kraft, så udkastet til lovteksten derfor skal ændres således:

§ 5

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2018.

Stk. 2. § 1 finder også anvendelse på lovovertrædelser, der er begået før lovens ikrafttræden, medmindre forældelse efter de hidtil gældende regler er indtrådt før lovens ikrafttræden.

Stk. 3. § 2, nr. 1, finder også anvendelse på fordringer, der er stiftet før lovens ikrafttræden, medmindre forældelse efter de hidtil gældende regler er indtrådt før lovens ikrafttræden.

Stk. 4. § 3 finder anvendelse på erstatningsansvar for skader, der indtræder efter lovens ikrafttræden.

Stk. 5. § 4, nr. 1, finder ikke anvendelse på skader, der er forvoldt ved overtrædelser, der er begået mere end 2 år før lovens ikrafttræden. For sådanne skader finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Alt med gult bør udgå.

Afsluttende bemærkninger

Lovforslaget omfatter ikke de seksuelle overgreb mod børn og unge, som hører under straffelovens § 232 blufærdighedskrænkelser, hvilket efter Spørs opfattelse er stærkt beklageligt.

Det er ikke udelukkende lovovertrædelser som "krænkelser af blufærdigheden", som i dag straffes via § 232 men også alvorlige seksuelle overgreb mod børn.

Overgreb med berøring invaderer både barnets fysiske og psykiske integritet. Overgrebene drejer sig f.eks. om tungekys, berøring af en barns kønsorganer (uden manipulation), befølinger andre steder på kroppen, at barnet skal manipulere den voksnes kønsorganer, at penis stimuleres mellem benene, ballerne, i armhulen el.lign. på barnet.

Overgreb uden berøring er efter Spors opfattelse ligeledes alvorlige seksuelle overgreb, da barnets psykiske integritet overskrides på groveste vis. Disse typer overgreb kan f.eks. være fotografering eller beluring i situationer, hvor barnet er nøgen, seksualisering, blottelse af kønsdele og/eller onani overfor barnet, at barnet skal posere seksuelt og fremvise egne kønsorganer og evt. onanere eller, at barnet skal været vidne til fremvisning af pornofilm eller andres samleje. Dertil kommer den type seksuelle overgreb som begås mod børn og unge via Internettet.

Ligesom i de sager om seksuelle overgreb, som er omfattet af lovforslaget, er det kendetegnende for børn, som udsættes for de såkaldte blufærdighedskrænkelser, at børnene er udsatte i en lang årrække og, at gerningspersonen ofte er en omsorgsperson. Som voksne kan deres symptomer være lige så invaderende som, hvis der er tale om penetration under overgrebet.

I Straffelovrådets betænkning nr. 1534/2012 om seksualforbrydelser fremgår det, at § 232 er en generel opsamlingsparagraf og at den anvendes hyppigere end samtlige øvrige strafbestemmelser tilsammen. Alene af den grund mener Spor, at der vil være grundlag for at indskrænke strafbestemmelserne i § 232 til kun at omfatte reelle krænkelser af blufærdigheden og ikke som i dag regulære seksuelle overgreb mod børn.

Det kan virke paradoksalt, at man kan komme i en situation, hvor seksuelle overgreb, der hører under § 232 mod et barn eller en ung, som er blevet fotograferet eller filmet, kan udløse straf for optagelse af pornografisk materiale efter § 226, mens der ikke kan straffes for de dokumenterede seksuelle overgreb, som er blevet begået mod barnet, fordi overgrebene er forældede.

Landsforeningen Spor opfordrer på baggrund af ovenstående:

- 1) At § 232 revideres. Seksuelle overgreb mod børn og blufærdighedskrænkelser mod voksne efter § 232 bør efter Spors opfattelse adskilles tydeligt i to forskellige paragraffer.
- 2) At forældelsesfristen ligeledes ophæves for de seksuelle overgreb mod børn, som i dag ligger under § 232.

Rådgivning og bisidderhjælp til ofre for seksuelle overgreb i barndommen

Der bør etableres tilbud om rådgivning og bisidderhjælp til ofre for seksuelle overgreb i barndommen og ungdommen.

En ophævelse af forældelsesfristen kan efter Landsforeningen Spors opfattelse ikke stå alene. Den bør følges op af etablering af tilbud om rådgivning og bisidderhjælp i forbindelse med ønsket om at anmelde de seksuelle overgreb.

I debatten om afskaffelse af forældelsesfristen har et argument mod afskaffelse været, at ofret kan opleve en frifindelse pga. bevisets stilling som en yderligere krænkelse. Ved at hjælpe ofrene til at træffe et valg om evt. anmeldelse på et oplyst grundlag kan følelsen af yderligere krænkelse imødegås.

Landsforeningen Spor opfordrer regeringen i forlængelse af evt. vedtagelse af dette lovforslag at sikre retten til rådgivning og bisidderhjælp gennem anden lovgivning samt at sikre finansieringen af etablering og drift af tilbuddet.

Tortgodtgørelse

Det bør indskræpes over for kommunerne, at tortgodtgørelse ikke må modregnes kontanthjælp, uddannelseshjælp og lign. ydelser.

I TV2-dokumentaren "Pigen fra Tøndersagen – min historie" fortalte Zandra Berthelsen, hvis far og mor samt flere gerningsmænd blev dømt for seksuelle overgreb, at erstatningen hun modtog blev modregnet i hendes kontanthjælp.

Spør mener, det skal undersøges, i hvilket omfang der er truffet denne type lovstridige afgørelser, så der kan blive rettet op på evt. andre sager. Senfølgeramte har sjældent den fornødne indsigt i lovgivningen eller netværk og overskud til at klage over afgørelsen. Da der her er tale om særdeles sårbare mennesker, bør det indskræpes over for kommunerne, at ulovlig praksis ikke må finde sted.